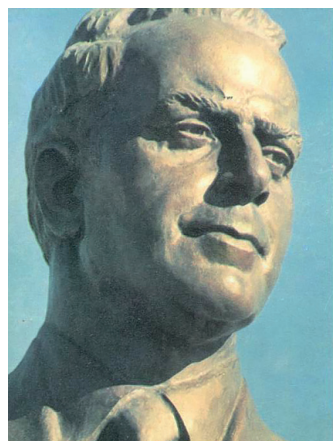

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

Heydar Aliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

3 may
2025-ci il,
şənbə
№ 075 (6903)
Qiyməti
60 qəpik

Müasir Azərbaycan Ulu Öndər Heydər Əliyevin şah əsəridir

Bax səh. 3

Bax səh. 2

Sənayenin yeni sütunları

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında yeni müəssisələrin fəaliyyətə başlaması qeyri-neft sektorunun inkişafını sürətləndirəcək, sənaye ixracının coğrafiyasını genişləndirəcək

Bax səh. 2

Bakı Bəyannaməsi qlobal gömrük gündəliyində...

Ağ vərəq üzərində qara ləkə

Bəzi beynəlxalq təsisatların ölkəmizə qarşı qərəzli fəaliyyətləri qəbul edilməzdir və qətiyyətlə rədd edilir. Bu günlərdə Azərbaycanın İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva “Amnesty International” beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatının baş katibi Aqnes Kallamarda açıq etiraz məktubu ünvanlayıb. Ombudsman Aparatından bildirilib ki, məktubda sözügedən təşkilatın rəsmi internet sahifəsində yayımladığı 2024-cü il üzrə dünya ölkələrində insan hüquqlarının vəziyyətinə dair hesabatında ölkəmizə dair həqiqəti əks etdirməyən, birtərəfli, qərəzli məlumatların yer almasının həmin təşkilatın insan hüquqları sahəsində obyektivlik və ədalət prinsiplərindən uzaq olduğunu bir daha sübut etdiyi qeyd olunub.

“Beynəlxalq” təsisatın təzad doğuran susqunluğu və canfəşanlılığı

Amerika Birləşmiş Ştatlarının (ABŞ) Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) elə bu ölkənin özündə yeni administrasiya tərəfindən ifşa olunması “beynəlxalq” sözü altında pərdələnməklə əslində çirkin fəaliyyətlərlə məşğul olan təsisatlarla bağlı məsələni bütün ciddiliyi ilə gündəmə gətirib. Qlobal güc mərkəzləri, xüsusilə də ayrı-ayrı Qərb dairələri tərəfindən yaradılan belə təsisatlar açıq-aydın milli dövlətlərə qarşı “yumşaq güc” və yaxud təzyiq aləti qismində istifadə olunurlar. Həmin təsisatlar bağlı olduqları dairələrdən aldıkları sifarişlər əsasında müstəqillik, suverenlik prinsiplərindən çıxış edən milli dövlətləri hədəfə alaraq onlar barəsində “qara piar” aparırlar.

Belə təsisatlardan biri də “Amnesty International” təşkilatıdır. Bu təsisat davamlı olaraq Azərbaycana fob dairələrin ölkəmizə qarşı apardığı qarayaxma kampaniyalarında fəallıq göstərir. Bunu qurumun təkcə son vaxtlarda yaydığı silsilə hesabatlar bir daha təsdiqləyir. “Amnesty International” in qərəzçiliyi aşağıdakı iki faktın təsəvvüründə ağ vərəqin üzərindəki qara ləkə...

Bax səh. 5

Bax səh. 3

Yeni Azərbaycan Partiyasının İdarə Heyətinin iclası keçirilib

**“İctimai proseslər
media müstəvisində” forumunda...**

Bax səh. 5

**Aqrar sahədə
harmoniyaya aparan yol**

Bax səh. 4

Vaşinqton vasitəçilikdən geri çəkilir...

Bax səh. 7

BMT sərt qənaət rejiminə keçir

Yarananda sıralarında 50, hazırda isə 193 üzv dövləti birləşdirən Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) islahatlar ərəfəsindədir. Xüsusilə də qurumda vəsaitlərə qənaət edilməsi ilə bağlı müzakirələr intensivləşib. Hazırda bütün dünyanın göz dikdiyi, lakin ümidləri tam doğrultmayan təşkilat əsas bölmələri birləşdirməyə və resursların yenidən bölüşdürülməsinə hazırlaşır. Bununla bağlı məlumatı BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreşin işçi qrupu tərəfindən hazırlanmış altı səhifəlik məxfi memorandum istinadən “Reuters” agentliyi yayıb.

BMT üçün yeni dönmə

Belə görünür ki, Amerika Birləşmiş Ştatlarında (ABŞ) prezident dəyişikliyi yalnız bu ölkənin özünə deyil, bütün dünyaya yeni bir başlanğıc gətirəcək və artıq bunun əlamətləri də müşahidə olunmaqdadır. O cümlədən də BMT üçün fərqli bir dönmənin gəldiyi fikrini ifadə edə biləcək. Son vaxtlarda Vaşinqtondan BMT ilə bağlı birmənalı olmayan açıqlamalar verilir. Donald Trampın Ağ Evdə səlahiyyətlərinin icrasına başladıqdan sonra ölkəsinin BMT-yə üzvlüyü və ödənişləri ilə bağlı verdiyi mesajlar narahatlıqla izlənilir. Elə bu günlərdə yeni administrasiyanın Dövlət Departamentinə ayrılan büdcə vəsaitlərini, demək olar ki, yarıya qədər azaltmağı planlaşdırdığı barədə məlumatlar yayılıb. Dövlət Departamentinin mətbuata sızdırılan daxili sənədlərdən məlum olur ki, bu, BMT və NATO üçün vəsaitlərə də təsir göstərəcək. İstinad olunan memorandum əsasən, Tramp administrasiyası Dövlət Departamentinin və ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) büdcəsinin təxminən yarıya qədər azaldılmasını və digər ciddi ixtisaratların aparılmasını təklif edib. Məlumatla görə, Ağ Ev Dövlət Departamenti və USAID-in fəaliyyətinə 28,4 milyard dollar ayırmağı təklif edir ki, bu da Konqresin 2025-ci il üçün təsdiq etdiyi maliyyədən 27 milyard dollar və ya 48 faiz azdır. Eyni zamanda, beynəlxalq təşkilatlara ayrılan vəsaitin həcmi...

Bax səh. 6

Lantos Komissiyası ABŞ-a qarşı

Bax səh. 7

Hindistan aqressiyanı davam etdirir

Bax səh. 6

Sənayenin yeni sütunları

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında yeni müəssisələrin fəaliyyətə başlaması qeyri-neft sektorunun inkişafını sürətləndirəcək, sənaye ixracının coğrafiyasını genişləndirəcək

Məlum olduğu kimi Prezident İlham Əliyev aprelin 30-da Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında olub, “Kartaz Kimya” MMC-nin tikinti kimya-

vilərinin və “Az-Tex-İmport” MMC-nin “IVECO” markalı yük və xüsusi təyinatlı avtomobil istehsalı zavodlarının açılışında iştirak edib. Hər iki

müəssisə ölkədə sürətlə inkişaf edən sənaye sektoru zəncirinə qoşulmaqla ölkə iqtisadiyyatının inkişafına, həm də dayanıqlı məşğulluğa töhfə verə-

cək iri sənaye blokları hesab edilə bilər. Xüsusilə də, tikinti kimyəvilərin istehsalı zavodu kimi ixtisaslaşan “Kartaz Kimya” MMC və xüsusi tə-

yinatlı avtomobil istehsal edən “IVECO” müəssisəsi ölkə sənayesinin yeni simaları kimi xarakterizə olunmalıdır.

Cənubi Qafqazın ən böyük sənaye parkı nəhəng haba çevrilir

Hər iki müəssisənin yerləşdiyi nəhəng sənaye şəhəri olan Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı yeni investor və rezidentləri öz ailəsinə qatmaqla sənaye modernizasiyasını daha da möhkəmləndirmiş olur. Cənubi Qafqazda ən böyük sənaye parkı olan Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı 613 hektar ərazidə yerləşməklə neft-kimya və digər prioritet sənaye sahələri üzrə rəqəbatqabiliyyətli məhsulların istehsalı və emalı müəssisələri fəaliyyət göstərir. 2011-ci ildə ilk sənaye parkı olan Sumqayıt Kimya Parkının təsis edilməsilə ölkə sənayesində texnoloji inqilab baş verib, ardınca sənaye məhəllələrinin istehsal və emal bölmələrinin yaradılması, yeni rezidentlərin cəlb edilməsi geniş vüsət alıb.

Burada ümumi investisiyalarının həcmi təqribən 6 milyard manatdan artıq olan 39 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik statusu verilib ki, onlardan da 24-ü artıq fəaliyyət göstərir. Yeni zavodlarla birlikdə say 26-ya çatıb və bu, parkın istehsal və ixrac gücünü daha da artıracaq. Qeyd edək ki, Sumqayıt Sənaye Parkında təxminən 14

milyard manatlıq məhsul satışı həyata keçirilib ki, onun da təqribən 5 milyard manatlıq hissəsi ixracın payına düşür. 6 mindən çox insan daimi işlə təmin olunduğu sənaye zonasında istehsal olunan məhsullar 70-dən çox ölkəyə ixrac edilir.

Türkiyənin qabaqcıl avadanlıqları ilə təchiz olunan “Kartaz Kimya” MMC 7 istehsal xətti ilə illik 295 min ton məhsul istehsal edəcək ki, bu da yeni məhsulların istehsalının təşkili fonunda həm həmin adda mal idxalını əvəzləyəcək, həm də yeni ixrac sahəsinə açacaq. Belə ki, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Rusiya və Gürcüstanı ixracı nəzərdə tutulan tikinti kimyəvilərinin əhəmiyyətli həmdə valyuta gəlirlərini formalaşdıracaq.

“Az-Tex-İmport” MMC-yə məxsus “IVECO” markalı yük və xüsusi təyinatlı avtomobil istehsalı zavodunun fəaliyyətə başlaması isə yerli avtomobil bazarında idxalın azalmasına öz müsbət təsirini göstərəcək. Mərhələli plan üzrə bu zavodda avtomobillərin kuzalarının istehsalı da nəzərdə tutulur və ildə 100 ədəd yük avtomobili və xüsusi texnika, 300 ədəd kuza istehsal olunacaq. Hər iki mərhələ üzrə müəssisədə 150 yeni iş yerinin yaradılması planlaşdırılır. Nəticədə ölkəmizdə avtomobil sənayesinin yeni modelinin formalaşması sayəsində digər bu tipli sənaye bölmələri üçün də meydan açılacaq.

Hər iki müəssisənin fəaliyyətə başlaması ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafını sürətləndirəcək, ölkənin ixrac coğrafiyasını genişləndirəcək, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsini sürətləndirəcək, məşğulluğun artırılmasına mühüm töhfə verəcək.

Hər iki müəssisənin fəaliyyətə başlaması ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafını sürətləndirəcək, ölkənin ixrac coğrafiyasını genişləndirəcək, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsini sürətləndirəcək, məşğulluğun artırılmasına mühüm töhfə verəcək.

Sənaye parklarına dövlətin xüsusi qayğısı

Azərbaycan hökuməti sənaye parklarının yaradıldığı ilk gündən bu müəssisələrdə çalışan sahibkarlara müxtəlif iqtisadi stimullar, güzəştlər, dövlət dəstəyi tədbirləri verib, ən münbit şərait formalaşdırıb, parklara investisiya qoyuluşlarını motivasiya etmək üçün dünya praktikasında tətbiq olunan ən səmərəli iqtisadi alətləri tətbiq edib. Vergi qanunvericiliyinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən, sənaye parklarının rezidentləri dövlət vəsaiti hesabına hazır infrastrukturla təmin edilir.

Eyni zamanda, qeydiyyatla alındıqları tarixdən etibarən 10 il müddətinə əmlak vergisi, torpaq vergisi və mənfəət vergisindən, istehsal məqsədilə idxal etdikləri texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı ƏDV-dən və 10 il müddətinə gömrük rüsumlarından azad olunub. Nəticədə sənaye ailəsi daha da böyüyüb və Sumqayıt Parkı ilə yanaşı, Pirallahı, Mingəçevir, Qaradağ, Ağdam və “Araz Vadisi İqtisadi Zonası” sənaye parkları fəaliyyət göstərir ki, həmin parkların hər biri yerləşdiyi ərazinin coğrafi və iqtisadi özəlliyinə, sənaye xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq müxtəlif adda sənaye məhsulları istehsal etmək üçün ölkəmizin sənaye iqlimini zənginləşdirib.

Ümumiyyətlə, yeni qurulan hər bir sənaye müəssisəsi Azərbaycanın sənaye arxitekturasını möhkəmləndirir, yeni qeyri-neft sütunlarını formalaşdırır. Sənaye parklarında istehsal alyansına qoşu-

lan yeni müəssisələrin fəaliyyətə başlaması Azərbaycanda uğurla irəliləyən sənayeləşmənin keyfiyyət və məzmun baxımından inkişafını daha da möhkəmləndirir, ölkəmizin regional sənaye mərkəzinə çevrilməsinə və global ixracda rolunun artmasına dərin zəmin yaradır. Hazırda ölkəmizdə 9 sənaye parkı və 4 sənaye məhəlləsi fəaliyyət göstərir ki, onların potensial imkanları sayəsində sənayenin maliyyə və investisiyatutumlu sektor kimi qüdrətini də yüksəldir. İndiyədək sənaye parklarında ümumi investisiya qoyuluşunun həcmi 8,1 milyard manatı ötüb ki, bu da qeyri-neft sahəsində yatırılan ən böyük sərmayə deməkdir. Həmçinin, sahibkarlar tərəfindən sənaye zonalarına 6,9 milyard manatdan çox investisiya yatırılıb ki, bu rəqəm iqtisadiyyatda sərmayə portfelinə sənayenin xüsusi üstünlüyünü göstərir.

maddələrə tələbatın ödənilməsi, dağ-mədən, həmçinin tikinti müəssisələrinin fasiləsiz tədarük zəncirinin təmin edilməsi ilə idxaldan asılılığın aradan qaldırılması, eyni zamanda, regionda yeni iş

yerlərinin yaradılmasıdır. Müəssisədə ilkin mərhələdə ölkə üzrə tələbatı uyğun olaraq aylıq 500 ton, illik 6 min ton partlayıcı maddənin istehsalı planlaşdırılır. Həmin məhsullar ölkəmizdə mədəcixaram sənayesinin inkişafında mühüm rol oynamaqla yerli sənayenin təmsilçiliyinin artmasına xüsusi töhfə verəcək.

Beləliklə, yeni sənaye müəssisəsinin yaradılması ölkəmizdə sənaye kompleksləri şəbəkəsinin genişlənməsi, sənaye zəncirinin möhkəmlənməsi və güclü ixrac yönümlü sənaye potensialının yaradılmasına da öz töhfəsini verəcək. Növbəti illər üzrə artan tələbatı uyğun istehsal həcmində artırılması, sonrakı mərhələdə isə məhsulların xarici bazarlara çıxarılması ilə ölkəmizin qeyri-neft ixracatına töhfə verilməsi hədəf olaraq müəyyənləşdirilib. Nəticədə Azərbaycanın sənaye məhsulları ixrac edən ölkə kimi mövqeyinin daha möhkəmlənməsinə səbəb olacaq.

ELBRUS CƏFƏRLİ

ÜDM-də sənayenin payı artır

Sənaye park cərgəsinə qoşulan sahibkarların sayı da durmadan artır, hazırda 170 sahibkarlıq subyektinə rezident və ya qeyri-rezident statusu verilib ki, bu da olduqca böyük sənaye ailəsinin formalaşdığını təsdiqləyir. Bundan başqa, sənaye parkları isə yerlərinin sayının artması və məşğulluğun payının yüksəlməsində də mühüm yer tutur. İndiyə qədər bu sahədə 10 min 600-dən artıq daimi iş yeri yaradılıb ki, bu da dayanıqlı iş yerləri kimi insanların sosial rifah halının artmasında da mühüm rol oynayır.

Azərbaycan sənayesinin inkişafında sənaye parklarının rolu isə əvəzsizdir. Ölkədə istehsal olunan sənaye məhsulunun əhəmiyyətli bir hissəsi bu sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələrin payına düşür. Ötən müd-

dotdə sənaye zonaları tərəfindən 16,2 milyard manatlıq

məhsul satışı həyata keçirilib ki, bu da sənaye məhsulu istehsalında və ümumi daxili məhsulda (ÜDM) parkların artımverici rolunu şərtləndirir.

Sənaye texnologiyaları parkları ölkəmizin ixrac qabiliyyətinin güclənməsində də müstəsna rolə malikdir. Hər il ixrac olunan qeyri-neft məhsullarının təxminən 50 faizi sənaye mallarının payına düşür ki, burada da əsas sütun kimi texnoparkların qeyd etmək olar. Ötən dövr ərzində sənaye texnologiyaları parkları tərəfindən 5,2 milyard manatlıq hissəsi ixrac edilib. Bu, həm ölkəmizin ixrac mövqeyinin irəliləməsi, həm də qeyri-neft sənayesindəndə əldə edilən valyuta daxilolmalarının həcmində artmasında mühüm göstərici deməkdir.

Sənayeləşmənin yeni modelləri yaradılır

Azərbaycanda sənaye əhəmiyyətli partlayıcı maddələr istehsal edəcək zavodun - “AzerBlast” MMC-nin inşası da sürətlə davam etdirilir. Gəncə şəhərində yerləşən bu sənaye zavodu 15 hektar ərazidə inşa olunur və istehsal gücü 31 min ton həcmində qiymətləndirilən müəssisə müasir istehsalat texnologiyaları əsasında qurulmaqdadır. Müəssisədə, xüsusilə dağ-mədən və inşaat sənayesində istifadə olunan partlayıcı növləri “H-ANFO”, “ANFO”-nun istehsalı həyata keçiriləcək.

Layihənin əsas məqsədi mədənlərdə həyata keçirilən hasilat prosesi və digər sənaye sahələrində istifadə olunan mülki partlayıcı

Bakı Bəyannaməsi global gömrük gündəliyində... Ümumdünya Gömrük Təşkilatı bəyannaməni gömrük sisteminin inkişafında strateji sənəd hesab edir

Belçika Krallığının paytaxtı Brüssel şəhərində Ümumdünya Gömrük Təşkilatının (ÜGT) Avropa Regionu Gömrük Xidməti Rəhbərlərinin konfransında ötən il Bakıda keçirilmiş COP29 toplantısı çərçivəsində qəbul olunmuş “Yaşıl Gömrük - Yüksək Gömrük Rəsmilərinin Dialoqu”-nın Bakı Bəyannaməsi müzakirəyə çıxarılıb. Gömrük orqanları “Yaşıl Gömrük” konsepsiyasının gömrük idarəçiliyində ekoloji məsuliyyət və dayanıqlılığın təşviq edilməsi, ətraf mühitin mühafizəsində və ekoloji problemlərin həlli sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilmək baxımından unikal platforma olduğunu vurğulayıblar. Qeyd olunub ki, Bakı Bəyannaməsi gömrük orqanlarının iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə rolunu, ətraf mühitə zərərli məhsulların dövriyyəsinin məhdudlaşdırılması, yaşıl texnologiyaların tətbiqi və ekoloji baxımdan dayanıqlı ticarətin təşviqi kimi əsas prioritetləri əhatə edir.

“Yaşıl Gömrük” sistemində unikal platforma

İclasda çıxış edən Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Şahin Bağirov “Yaşıl Gömrük” təşəbbüsünün global gömrük sisteminin strateji inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıdığını vurğulayaraq Bakı Bəyannaməsinin bu sahədə qəbul olunmuş ilk institusional və çoxtərəfli sənəd kimi tarixə düşdüyünü qeyd edib. O, gömrük xidmətlərinin ətraf mühitin qorunması və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə artan rolu-

na diqqət çəkərək Bakı Bəyannaməsinin bu istiqamətdə gələcək təşəbbüslər üçün strateji əsas və istiqamətverici sənəd ola biləcəyini bildirib.

ÜGT-nin Avropa regionu üzrə sədr müavini, Norveç Gömrük Xidmətinin rəhbəri Oystein Bormer Bakı təşəbbüsünün ekoloji dəyərlərin gömrük vasitəsi ilə təşviqi baxımından mühüm addım olduğunu vurğulayıb. Qeyd edilib ki, “Yaşıl Gömrük” təşəbbüsü yeni iqtisadiyyatı qoruculuğu, asan və maneəsiz gömrük zonalarının yaradılması, dayanıqlı ticarət və ətraf mühitin mühafizəsinin təşviqi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Qeyd edək ki, “Yaşıl Gömrük” təşəbbüsü ilk növbədə gömrük proseslərini modernləşdirməyi və rəqəmsallaşdırmağı tələb edir. Bu konsepsiya beynəlxalq təşkilatlar, elmi dairələr, özəl sektor, vətəndaş cəmiyyəti və qeyri-hökumət təşkilatları ilə əməkdaşlıq daxilində, ekoloji cəhətdən təmiz ticarət siyasətlərinin, həmçinin dayanıqlı və yaşıl təchizat zəncirlərinin dəstəklənməsini qarşıya məqsəd qoyur. Dünya gömrük administrasiyaları müasir yaşıl və ağıllı texnologiyalardan istifadə etməklə ticarət rejimlərinin səmərəliliyinin artırılması, sərhəd-keçid proseslərinin sadələşdirilməsi, nəqliyyat və logistika sahəsində ekoloji problemlərin minimuma endirilməsində bu konseps-

tin mühüm proqram xarakterli əhəmiyyəti-ni xüsusi dəyərləndirir. Eyni zamanda, ticarəti potensiallarını gücləndirilməsi, gömrük əməkdaşlarının nəzarət sisteminin asanlaşdırılması və şəffaflığın təmin edilməsində də “Yaşıl Gömrük” sistemi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Global ticarətdə kollektiv fəaliyyət planı

Bakı Bəyannaməsi, həmçinin global ticarət iştirakçıları arasında kollektiv ticarət alyansının yaradılması və bu məqsədlə gömrük rejimlərində asan preferensial (qarşılıqlı güzəşt) qaydalarının tətbiqini də təşviq edir. Həmin təşviqlərin məqsədi mallar üzrə tariflərin azaldılması və ya ləğv olunması, iqtisadi əlaqələrin və tica-

rətin genişləndirilməsi və təşviq edilməsi, ədalətli rəqəbat üçün əlverişli şərtlərin yaradılması, ticarətin davamlı artımı üçün proqnozlaşdırıla bilən və təhlükəsiz mühitin yaradılmasını nəzərdə tutur. Bu baxımdan tərəflər arasında mərhələli şəkildə idxal və ixrac olunan bir sıra məhsulların idxalına tətbiq edilən gömrük rüsumlarını qarşılıqlı olaraq azaldılması istisna deyil.

ÜGT-nin tarif və ticarət məsələləri üzrə müvəqqəti direktoru Qael Qrubi hesab edir ki, dünyada hökumətlərin “yaşıl və davamlı ticarət” təşviq edən siyasətlərinin həyata keçirilməsində yeni gömrük alətləri mühüm rol oynayır. Bu baxımdan “Yaşıl Gömrük” çox geniş bir anlayış olmaqla ticarətə ekoloji çərçivəni tamamlayır. Bu təşəbbüs, eyni zamanda, gömrük orqanları arasında “yaşıl ticarətin” iqlim çağırışlarına uyğun qurulmasını və inkişafını stimullaşdırır. Çünki ticarət ətraf mühitin degradasiyası, çirklənməsi və iqlim dəyişikliyi bir hissəsi olduğu üçün, bu problemlərin həllində də mühüm rol oynaya bilər.

Azərbaycan gömrük sisteminin “yaşılşdırılır”

Göründüyü kimi dünya gömrük orqanları bu konsepsiya ilə dünyada ekoloji da-

yanıqlığa töhfə verən daha faydalı gömrük şəbəkəsi yaratmağı düşünür. Azərbaycan bu prosesdə fəal rol oynamaqla, ətraf mühitin mühafizəsi istiqamətində bir sıra mühüm islahatlar həyata keçirərək gömrük sisteminin “yaşılşdırılması” təşviq etməkdədir. Ölkəmizdə “yaşıl nəqliyyat” a keçidi təşviq etmək üçün elektrik və hibrid nəqliyyat vasitələrinin idxalına tətbiq olunan gömrük güzəştləri buna nümunəsidir. 2019-cu ildən etibarən yalnız elektrik mühərriki ilə işləyən avtomobillərin idxalı ƏDV-dən azad edilmiş, həmçinin 2022-ci ildən isə istehsal tarixi 3 ildən az olan elektrik mühərrikli hərəkətə gətirilən nəqliyyat vasitələri gömrük rüsumundan azaddır. Bu istiqamətdə mühüm tədbirlər davam etdirilir və digər “yaşıl alətlər” in tətbiqi ilə bağlı aidiyyəti orqanlarla sıx əməkdaşlıq aparılır.

Azərbaycanın qəbul etdiyi Bakı Bəyannaməsinin ümumdünya gömrük ailəsi üzvləri arasında səmərəli mexanizmi kimi inkişaf etdirilməsini dəstəkləyən Türkiyə, Qazaxıstan, Gürcüstan, Rusiya, Tacikistan, Ukrayna, Türkmənistan nümayəndələri, eləcə də Avropa İttifaqı ölkələri bəyannamənin ÜGT-nin 2025-ci ilin iyun ayında keçiriləcək Siyasi Komissiyası və Gömrük Əməkdaşlıq Şurasının gündəliyinə daxil edilməsini irəli sürüblər. ÜGT üzvləri Bakı Bəyannaməsinin rəsmi sənəd kimi qəbul olunması razılaşdırılıb.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Yeni Azərbaycan Partiyasının İdarə Heyətinin iclası keçirilib

Mayın 2-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) İdarə Heyətinin növbəti iclası keçirilib.

YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov iclasın gündəliyi haqqında məlumat verib.

Əvvəlcə YAP Veteranlar Şurasının tərkibinə kooptasiya yolu ilə yeni üzvlərin daxil edilməsi məsələsinə baxılıb, Arif Xanoglan oğlu Qaraşov və Fədumə Məmmədli qızı Hüseynovanın Veteranlar Şurasının üzvlüyünə namizədliyi ətrafında müzakirələr aparılıb.

YAP Sədrinin müavini Əli Əhmədov, partiyanın İdarə Heyətinin üzvləri Hikmət Məmmədov və Bahar Muradova çıxış edərək hər iki şəxsin namizədliyini dəstəklədiklərini bildiriblər.

tiyanın bütün strukturlarının, o cümlədən Veteranlar Şurasının da üzərinə böyük məsuliyyət düşdüyünü, Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi, eləcə də partiyanın Nizamnamə və Proqramından irəli gələn vəzifələrin günün tələbləri səviyyəsində mütəşəkkil və operativ yerinə yetirilməsinin qarşıda duran əsas məsələ olduğunu diqqətə çatdırıb.

YAP Sədrinin müavini Veteranlar Şurasının tərkibinə yeni daxil edilmiş şəxsləri təbrik edərək onlara göstərilən etimadı doğruldacaqlarına inamını ifadə edib və gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Daha sonra cari məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılıb və müvafiq qərarlar qəbul olunub.

Müzakirələrdən sonra Arif Xanoglan oğlu Qaraşov və Fədumə Məmmədli qızı Hüseynovanın YAP Veteranlar Şurasının tərkibinə daxil edilməsi barədə qərar qəbul olunub.

Hər iki şəxs çıxış edərək göstərilən yüksək etimada görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevə təşəkkürlərini bildiriblər.

Ərazi bütövlüyü və suverenliyini tam bərpa edən ölkəmizin yeni dövrə qədəm qoyduğunu vurğulayan YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov bu dövrdə par-

Müasir Azərbaycan Ulu Öndər Heydər Əliyevin şah əsəridir

bütün sahələrdə böyük inkişaf yolu keçib. S.Mikayilovun sözlərinə görə, Heydər Əliyev siyasətinin Prezident İlham

Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi nəticəsində Azərbaycan regionun lider dövlətinə çevrilib, dövlətimizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilib.

YAP Veteranlar Şurasının sədri, partiyanın İdarə Heyətinin üzvü Arif Rəhimzadə çıxış edərək diqqətə çatdırıb ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi mərhələlər dövlətçiliyimizin və xalqımızın intibahında tarixi əhəmiyyət

Əliyevin qurucusu olduğu Azərbaycanı daim qorunmalıyıq".

YAP Veteranlar Şurasının sədri qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin genişmiqyaslı fəaliyyəti dövlətçilik məktəbidir və Heydər Əliyev yolunun alternativ yoxdur: "Millətinin və dövlətinin ali mənafeyini öz fəaliyyətində daim təməl prinsip kimi qəbul edən Ümummilli Lider müstəqil Azərbaycanın banisidir. Prezident İlham Əliyev bu gün Heydər Əliyev siyasətini uğurla davam etdirir. O, xal-

Mayın 2-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Veteranlar Şurası, YAP Qaradağ rayon təşkilatı və Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatlığı ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümünə həsr olunmuş "Müasir Azərbaycan Ulu Öndər Heydər Əliyevin şah əsəridir" mövzusunda tədbir keçirilib.

Əvvəlcə Qaradağ rayonunda Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət olunub, önünə gül dəstələri düzülüb.

Qaradağ rayonu, Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbirdə öncə Ulu Öndər Heydər Əliyevin, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canlarını qurban verməmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Qaradağ rayon təşkilatının sədri Qafar Əliyev bildirib ki, Azərbaycanın güclü və qüdrətli dövlətə çevrilməsi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Onun sözlərinə görə, Heydər Əliyev ideyaları əsasında uzaqgörən və məqsədyönlü siyasət həyata keçirən Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev xalqımıza şanlı dövlətçilik tarixinin ən möhtəşəm uğur-

larını qazandırır: "Bu nailiyyətlərin zirvə nöqtəsi isə 30 il ərzində Ermənistanın işğalı altında qalmış torpaqlarımızın azad edilməsi və ölkəmizin suverenliyinin tam bərpasıdır".

Çıxış edən Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Süleyman Mikayilov qeyd edib ki, müasir Azərbaycan tarixinin böyük bir dövrü görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin adı və fəaliyyəti ilə əlaqədardır. O deyib ki, Ulu Öndərin Azərbaycana rəhbərliyi dövründə ölkəmiz

yət daşıyıb: "Heydər Əliyevin hakimiyyətə birinci gəlişi xalqın həyatında dönüş nöqtəsi, çiçəklənmə dövrü oldu. 1993-cü ildə isə Ulu Öndər hakimiyyətə qayıdışı ilə xilaskarlıq missiyasını yerinə yetirdi, ölkəmizi məhv olmaq təhlükəsindən qurtardı. Dağılmaq ərəfəsində olan Azərbaycan dinamik inkişaf edən bir ölkəyə çevrildi. Bu, heç də asan başa gəlməyib. Azərbaycanı inkişaf yoluna çıxarmaq üçün böyük zəhmət sərf olunub. Odur ki, biz Heydər

qımıza tarixi Zəfər bəxş etmiş Müzəffər Liderdir".

Çıxış edən YAP Təftiş Komissiyasının üzvü, Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov deyib ki, müasir müstəqil Azərbaycan Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi siyasət əsasında inkişaf edir. Ümummilli Liderimiz müstəqil dövlətimizin sarsılmaz təməllərini atıb və bu təməllər üzərində daim inkişaf edirik: "Biz Azərbaycan vətəndaşları olaraq daim Heydər Əliyev siyasətinə

sadiq olmalı, Prezidentimiz İlham Əliyevin ətrafında bundan sonra da sıx birləşməliyik".

YAP Veteranlar Şurasının üzvü Zərifə Quliyeva isə çıxışında söyləyib ki, Heydər Əliyev şəxsiyyəti Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixinin parlaq simasıdır. Xalqımızın yaddaşında silinməz izlər buraxan Ümummilli Lider Azərbaycan dövlətinin xilaskarı, memarı və qurucusudur. Onun sözlərinə görə, Ulu Öndər hakimiyyətdə olduğu bütün dövrlərdə respub-

likamız və xalqımız üçün müstəsna xidmətlər göstərən, həmin dövrlərdə bütün sahələr inkişaf edib.

"Heydər Əliyevin banisi olduğu müstəqil Azərbaycanı Prezident İlham Əliyev qalib dövlətə çevirib. Qazanılan bütün uğurların əsasında Heydər Əliyev siyasəti dayanır", - deyə Z.Quliyeva vurğulayıb.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü Misir Mərdanov da çıxışında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinin mühüm məqamlarından danışdı. Ulu Öndərin müstəsna xidmətlərinin hələ uzun illər tədqiqatçıların diqqət mərkəzində olacağını qeyd edən M.Mərdanov vurğulayıb ki, müstəqil Azərbaycan Heydər Əliyevin şah əsəridir. O, Ümummilli Liderin ölkəmizin inkişafı istiqamətində başladığı nəhəng işlərin, möhtəşəm layihələrin bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyini diqqətə çatdırıb.

İnteraktiv formada davam edən tədbirdə iştirakçıların sualları cavablandırılıb.

Daha sonra partiya sıralarına yeni qəbul olunan şəxslərə üzvlük vəsiqələri təqdim olunub.

Tədbir Yeni Azərbaycan Partiyasının Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

Heydər Əliyev yolu Azərbaycana möhtəşəm nailiyyətlər qazandırır

Azərbaycan xalqının taleyində əvəzsiz rol oynamış Ulu Öndər Heydər Əliyev dövlətçilik tariximizin ən mühüm mərhələlərində ölkənin firavan gələcəyi naminə daim böyük fədakarlıqla çalışmışdır. Ümummillî Lider həm Sovet İttifaqı dövründə, həm də müstəqillik illərində xalqına sadıq, dövlətçiliyə bağlı olan uzaqgörən və müdrik siyasətçi kimi yadda qalmışdır. Onun rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar, qəbul edilən qərarlar və atılan hər bir addım xalqın rifahının yaxşılaşdırılmasına, milli maraqların qorunmasına xidmət etmişdir.

Dahi Lider Heydər Əliyev 1969-cu ildə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçildikdən sonra respublikada illərlə hökm sürən durgunluq və geriləmə meyillərinə qarşı qətiyyətli mübarizəyə başlamışdır. Həmin dövrdə mövcud olan inzibati idarəçilik sistemi Ulu Öndərin çevik, məqsədyönlü və milli maraqlara əsaslanan siyasəti ilə əvəz olunmuşdur. Azərbaycanda kompleks sosial-iqtisadi proqramlar həyata keçirilməyə başlanmış, sənayeləşmə sahəsində mühüm layihələr reallaşdırılmışdır.

Xüsusi neft-kimya sənayesi, maşınqayırma, elektrotexnika, yüngül və yeyinti sənayesi kimi sahələrdə əhəmiyyətli cəhdlər və davamlı inkişaf müşahidə olunmuşdur. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizdə yeni zavod və fabriklər inşa edilmiş, mövcud istehsal sahələri modernləşdirilmiş, texnoloji avadanlıqlar yenilənmiş və minlərlə yeni iş yeri yaradılmışdır. Regionların sosial-iqtisadi inkişafına xüsusi önəm verilmiş, infrastruktur layihələri gerçəkləşdirilmiş, nəqliyyat və kommunikasiya şəbəkələri genişləndirilmişdir. Milli kadr potensialının formalaşdırılması, ixtisaslı mütəxəssislərin yetişdirilməsi və elmi-texniki tərəqqinin təşviqi sahəsində mühüm addımlar atılmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev SSRİ çərçivəsində mövcud olan planlı iqtisadiyyat sistemində Azərbaycanın milli maraqlarını qətiyyətlə müdafiə etmişdir.

Dahi şəxsiyyət müəkkəb və bəzən ziddiyyətli şəraitdə belə respublikanın sosial-iqtisadi inkişafını təmin etmək məqsədilə mövcud imkanlardan məharətlə

lərdə aparılan tədqiqatlar və elmi işlər təkmilləşdirilmiş, ölkənin intellektual bazasının inkişafı üçün müasir tələblərə cavab verən laboratoriyalar və tədqiq-

ledici addımlar ataraq yeni tariximizdə sabitlik və inkişaf mərhələsinin əsasını qoymuşdur. Onun rəhbərliyi ilə ictimai-siyasi sabitlik və əmin-amanlığın

istifadə etmiş, mərkəzi hakimiyyət dairələri ilə effektiv işgüzar münasibətlər quraraq bu əlaqələrini Azərbaycanın mənafeyi istiqamətində yönəltdirmişdir. Heydər Əliyevin siyasi uzaqgörənliyi və yüksək idarəçilik bacarığı nəticəsində ölkəmizin mövqeyi itti-faq səviyyəsində nəzərə çarpancaq dərəcədə möhkəmlənmişdir. Onun uğurlu fəaliyyəti sayəsində respublikanın iqtisadi təşəbbüslərinə daha geniş dəstək göstərilmiş, təhsil, elm və sənaye sahələrində strateji əhəmiyyət daşıyan layihələrin həyata keçirilməsi mümkün olmuşdur.

Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə minlərlə gənc yüksək səviyyəli bilik və bacarıqlara yiyələnərək məqsədlə Sovet İttifaqının qabaqcıl ali məktəblərinə təhsil almağa göndərilmişdir. Bu addım həm iqtisadi inkişaf, həm də elmi-texniki tərəqqinin təmin edilməsində önəmli rol oynamışdır. Gənclərin müasir təhsil müəssisələrində ixtisaslaşması ölkənin kadr potensialını gücləndirməyi hədəfləmiş və bu siyasət gələcəkdə Azərbaycanın müstəqillik yolunda mühüm əhəmiyyət daşıyan amil olmuşdur. Həmçinin, müxtəlif sahə-

qat mərkəzləri yaradılmışdır. Bundan əlavə, Azərbaycan mədəniyyətinin müxtəlif sahələri-nə, xüsusən də milli kino, musiqi və ədəbiyyatın inkişafına xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik strategiyasında milli kimliyin əsas sütunlarından biri olan ana dilinə diqqət xüsusi əhəmiyyət kəsb etmişdir. Onun təşəbbüsü və siyasi iradəsi nəticəsində 1978-ci ildə qəbul edilən Konstitusiyada Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi rəsmiləşdirilməsi xalqımızın tarixi yaddaşında mühüm mərhələ kimi əks olunmuşdur.

1990-cı illərin əvvəllərində SSRİ-nin süqutundan sonra müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan dörin siyasi böhranla üzləşmişdir. Dövlət idarəçiliyində xaos hökm sürür, hüquqi və siyasi sistem iflic vəziyyətə düşmüş, ölkədə separatçılıq meylləri və silahlı qarşıdurmalar vətəndaş müharibəsi təhlükəsini gündəmə gətirmişdir. Belə müəkkəb və taleyüklü bir məqamda xalqın təkidli tələbi ilə 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdan Ümummillî Lider Heydər Əliyev milli dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsi istiqamətində həl-

bərqərar olunması, hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin bərpası, qanunun aliliyinin təmin edilməsi və idarəetmədə nizam-intizamın gücləndirilməsi istiqamətində ardıcıl və məqsədyönlü islahatlar həyata keçirilmişdir. Eyni zamanda, müstəqil dövlətçilik fəaliyyəti üçün zəruri olan institutların qurulması və dövlət idarəçiliyinin əsas dayaqlarının möhkəmləndirilməsi sahəsində ciddi işlər həyata keçirilmişdir.

20 sentyabr 1994-cü il tarixində Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və gərgin səyləri nəticəsində dünyanın tanınmış transmilli şirkətləri ilə imzalanmış “Əsrin müqaviləsi” Azərbaycanın neft strategiyasında dönüş nöqtəsi olmaqla yanaşı, ölkəmizin dünya enerji xəritəsində strateji mövqə qazanmasına yol açdı. Bununla da dünyanın aparıcı beynəlxalq neft şirkətləri ilk dəfə olaraq Azərbaycanın enerji sektoruna sərmayə yatırmağa başladı. Beləliklə, genişmiqyaslı xarici sərmayələrin cəlb olunması nəticəsində ölkəmizin iqtisadi inkişafı dinamik karakter aldı, irimiqyaslı neft-qaz layihələri isə regional əməkdaşlığın genişlənməsi-

nə və dövlətimizin beynəlxalq arenada strateji mövqeyinin möhkəmlənməsinə töhfə verdi.

Eyni zamanda, hüquqi dövlət quruculuğu sahəsində dərin və sistemli islahatlara start verilmişdir. 12 noyabr 1995-ci il tarixində keçirilən ümumxalq səsverməsi ilə qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası müstəqil dövlətin hüquqi-siyasi əsaslarını müəyyən-lənmiş və idarəetmədə qanunun aliliyinə əsaslanan yeni mərhələnin əsasını qoymuşdur. Bu fundamental sənəd ölkəmizdə demokratik dəyərlərin, insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi, həmçinin hakimiyyətin qanunverici, icraedici və məhkəmə qolları arasında balansın qurulması üçün möhkəm hüquqi baza yaratmışdır. Konstitusiyanın qəbulu ilə paralel olaraq, dövlət orqanlarının fəaliyyət mexanizmləri təkmilləşdirilmiş və cəmiyyətin demokratikləşməsi istiqamətində mühüm irəliləyişlər baş vermişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən lider olduğunu göstərən əsas məqamlardan biri də müstəqilliyin dönməzliyini təmin etməyə yönəlmiş ardıcıl və strateji yanaşması idi. Onun həyata keçirdiyi xarici siyasət strategiyası nəticəsində Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində balanslı mövqeyini qoruyaraq regional sabitliyin və əməkdaşlığın əsas təminatçılarından birinə çevrilmişdir. Məhz bu düşüncəyə əsaslanan siyasət nəticəsində, müstəqillik dövründə Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum və digər strateji əhəmiyyətli enerji layihələri həyata keçirilmişdir. Bu global infrastruktur təşəbbüsləri Ulu Öndər Heydər Əliyevin diplomatik məharətinin, beynəlxalq aləmdə etimad qazanmaq qabiliyyətinin və milli maraqları global miqyasda uğurla təmin etmək bacarığının parlaq təəcəssümü idi.

Dahi şəxsiyyət, həmçinin milli-mənəvi dəyərlərin qorunmasına və gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsinə xüsusi önəm verirdi. Ümummillî Lider Heydər Əliyevin çıxışlarında “Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam!” fikri xalqın qürur mənbəyinə çevrildi. Bu

gün Azərbaycanın müasir uğurları - beynəlxalq nüfuzu, iqtisadi sabitliyi, ordu quruculuğunda nailiyyətləri və xalqın rifahı Ulu Öndərin müəyyən etdiyi yolun davamı kimi dəyərləndirilir. Onun siyasi kursu gələcək inkişafın ideoloji və strateji əsaslarını müəyyən edən möhkəm təməl rolunu oynayır.

Ümummillî lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyəti göstərir ki, əsl liderlər yalnız zamanların çərçivəsində düşünmür, eyni zamanda gələcək nəsillərin taleyinə istiqamət və rən strateji qərarlar qəbul edirlər. Ulu Öndər Azərbaycan tarixinə müstəqil dövlətin qurucusu və xilaskar lider kimi daxil olmuş, onun ideyaları və siyasi irsi zaman keçdikcə daha dərin mənalar qazanaraq milli inkişafın dayanıqlı ideoloji təməli kimi yaşamağa davam edir.

Ulu Öndərin müəyyən etdiyi inkişaf strategiyası Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli rəhbərliyi ilə uğurla davam etdirilir. Azərbaycan regionda söz sahibi olan qüdrətli dövlətə çevrilmiş, ərazi bütövlüyünü bərpa edərək tarixi ədaləti təmin etmişdir.

Ulu Öndərin 102-ci ildönümünün qeyd olunduğu bu günlərdə xalqımız onun əziz xatirəsini ehtiramla yad edir. Heydər Əliyev siyasəti əsasında formalaşan güclü və müasir dövlətin reallıqları ilə qürur duyur. Müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, suverenliyin qorunması və xalqın rifahı naminə görülmə işlər

Heydər Əliyev yolunun nə qədər uzaqgörən və sarsılmaz olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Nazimə Şamiyeva, YAP Füzuli rayon təşkilatının sədri

Aqrar sahədə harmoniyaya aparan yol

IV Aqrobiznesin İnkişafı Forumunda innovativ maliyyələşmə mexanizmləri müzakirə olunub

Ölkəmizdə aqrar sahənin inkişafında və kənd təsərrüfatı istehsalçıların xarici bazarlara çıxışında müxtəlif təşviqədi tədbirlərin, o cümlədən aqrar biznes forumları və festivalların mühüm əhəmiyyəti vardır. Ötən gün Bakıda keçirilən “IV Aqrobiznesin İnkişafı Forumu: Harmoniyaya gedən yol” adlı tədbirdə Azərbaycanın aqrobiznes sektorunda əsas tendensiya, çağırış və imkanlar, “Maliyyə təşviqləri və aqro-maliyyələşmə həlləri”, “Aqrobiznesin inkişafı üçün subsidiya mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi” mövzularında səmərəli müzakirələr aparılıb.

Forumun əsas məqsədi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinin (AKİA) təşkilatçılığı, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) maliyyə dəstəyi ilə baş tutub. Forumun əsas məqsədi aqrobiznesin davamlı inkişafı üçün innovativ maliyyələşmə mexanizmlərinin tətbiqi, “yaşıl subsidiyalar”ın təşviqi və ictimai-özəl dialoqun gücləndirilməsindən ibarətdir.

Fermerlərə 362,5 milyon manat subsidiya ödənilib

Tədbirdə çıxış edən kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov bildirdi ki, 2024-cü ildə Azərbaycanda 380,704 fermerə 362,5 milyon manat məbləğində subsidiya ödənilib. Qeyd edib ki, fermerlərin texnika və damazlıq heyvanlarla təminatı sahəsində də dövlət onların yanındadır: “2023-cü il ərzində 6,477 texnika üçün 83,9 milyon manat, ötən il isə 9,107 texnika üçün 80,8 milyon manat güzəşt ayrılıb. Həmçinin, 2024-cü ildə 5,830 baş damazlıq heyvan üzrə 17,4 milyon manat güzəşt təqdim olunub. Bu maliyyə təşviqləri həm yerli istehsalın stimullaşdırılmasına, həm də iqlim risklərinə dayanıqlı təsərrüfatların qurulmasına xidmət edir”.

Aqrar sektorun hərəkətverici qüvvələri...

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti (ASK) Məmməd Musayevin sözlərinə görə, 2020-2024-cü illər ərzində kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı 25 faizdən çox artıb ki, bu da sektorun iqtisadiyyata töhfəsinin bariz nümunəsidir: “Təkcə

2025-ci ilin yanvar-mart ayları ərzində Azərbaycan sahibkarları xaricə 153,3 milyon dollar dəyərində meyvə-tərəvəz, 14 milyon manat içki məhsulları, 40 milyon manat pambıq lifi ixrac ediblər”. Onun sözlərinə görə, sahibkarlar aqrar sektorun inkişafında əsas hərəkətverici qüvvədir: “Ölkədə kənd tə-

sərrüfatı məhsullarının istehsalının 99 faizdən çoxu məhz özəl sektorun, xüsusilə kiçik və orta sahibkarların payına düşür. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2010-cu ildə bu göstərici 70 faiz səviyyəsində idi. Sahibkarlar tökcə istehsalda deyil, həm də məhsulların emalı, qablaşdırılması və bazara çıxarılmasında mühüm rol oynayır. Onların fəaliyyəti sayəsində yerli məhsulların rəqəbat qabiliyyətiliyi artıb. Statistik məlumatlara əsasən, hazırda Azərbaycanda hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fərdi sahibkarların sayı 1,4 milyon

dan çoxdur ki, onların da 37 faizdən və ya 520 mindən çoxu kənd təsərrüfatı sahələrində fəaliyyət göstərirlər. Həmçinin ölkədə kənd təsərrüfatında 12 mindən artıq müəssisə fəaliyyət göstərir”.

M.Musayev vurğulayıb ki, bu sahədə çox iş görüldə de kreditləşmə səviyyəsi hələ də kifayət qədər deyil: “Aqrar sektorun ÜDM-də payı 5,7 faiz olduğu halda, bu sahəyə yönəlmə kreditlərin payı təxminən 2 faizdir. Hazırda ölkə üzrə real sektora 29,7 milyard manatlıq kredit qoyuluşunun cəmi 584 milyon manatı kənd təsərrüfatına yönəlib”.

“Bu, sahibkarlığı inkişaf etdirməyə şərait yaradır”

müəyyən nəticələr əldə etməyə imkan verir. Ölkədə son illər kənd təsərrüfatının inkişafında əsaslı dönüşün olub. Aqrar sektor ölkə iqtisadiyyatının aparıcı sahələrindən biridir. Son illərdə bu sahədə inkişaf göz önündədir. Ölkə başçısının rəhbərliyi ilə aqrar sektorun inkişafı üçün müxtəlif tədbirlər həyata keçirilir. Bu sahəyə maliyyə dəstəyinin verilməsi, innovativ tədbirlərin həyata

keçirilməsi diqqət mərkəzindədir. Milli Məclis də bu istiqamətdə öz işini səmərəli qurmağa çalışır.

Tədbirdə vurğulanıb ki, aqrar sahənin inkişafı yeni iş yerlərinin açılması, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması, vətəndaşların rifahının yaxşılaşdırılması və insanların kənddə torpağa bağlılığının təmin olunmasıdır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə sahibkarlığın inkişafına başlanılıb. Zəngilanın Ağalı kəndində müəyyən sakinlərə torpaq sahəsi icarəyə verilir. Həmin torpaq sahələrinin icraya verilməsi onu göstərir ki,

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

azad edilmiş ərazilərdə kənd təsərrüfatını dirçəltməyə başlamışdır. Sevincidir ki, son illərdə həmin ərazilərdə 100 min hektardan artıq sahədə kənd təsərrüfatı məhsulları yetişdirilir, 100 min hektarla sahə isə əkin dövrünə qaytarılmağa hazırdır”.

“İctimai proseslər media müstəvisində” forumunda...

Mayın 2-də Bakıda Medianın İnkişafı Agentliyinin təşkilatçılığı ilə “İctimai proseslər media müstəvisində” mövzusunda forumun açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, forumun keçirilməsində məqsəd medianın maarifləndirici funksiyasının və ictimai rəyin formalaşmasında proaktiv həssas rolunun artırılması, mediadan müxtəlif aktual məsələlərə qarşı mübarizədə düzgün istifadə, həssas məlumatların cəmiyyətə müəyyən prinsiplərə uyğun şəkildə ötürülməsi, media, dövlət qurumları və digər təşkilatlar arasında koordinasiyanın təkmilləşdirilməsidir.

Tədbirdə əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin, həmçinin Vətən uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Sonra “Konstitusiya və Suverenlik ili”nə həsr edilmiş videoçarx nümayiş olunub.

Mərasimdə çıxış edən Medianın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayilov ölkəmizin media gündəminin aktual

əhəmiyyət kəsb edən ictimai məzmunlu məsələlərinin müzakirəsini hədəfləyən forumun artıq ikinci ildir dövlət-media dialoqunu formalaşdıran səmərəli platforma kimi fəaliyyət göstərdiyini vurğulayıb. 2025-ci ilin Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə Azərbaycanda “Konstitusiya və Suverenlik İli” elan edildiyini xatırladan icraçı direktor bildirib ki, Konstitusiyanın qəbulu müstəqillik tariximizin ən mühüm hadisələrindən biri olmaqla yanaşı, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətçiliyi qarşısındakı silsilə xidmətləri sırasında.

Ə.İsmayilov, həmçinin qeyd edib: “Son illərdə media və kommunikasiya fəaliyyətinin müasir formada təşkil edilməsinin nəticəsidir ki, ölkəmizə qarşı qarayaxma kampaniyaları aparən tərəflərin həqiqi niyyətləri yerli mediada operativ formada ifşa olunur, cəmiyyətdə neqativ xəbər axınına qarşı dayanıqlı töbi müqavimət - informasiya immuniteti gücləndirilir”.

İnsan hüquqları üzrə müvəkkil

kil (ombudsman) Səbinə Əliyeva bildirib ki, hüquqi dövlət quruculuğunun əsas prinsiplərindən birini müstəqil medianın mövcudluğu, fikir, söz və mətbuat azadlığı təşkil edir. Media cəmiyyətin hüquqi maariflənməsində, baş verən proseslər barədə məlumatların operativ və obyektiv formada ictimaiyyətə çatdırılmasında, bununla da ictimai rəyin formalaşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Media, eyni zamanda, effektiv ictimai nəzarət vasitəsi kimi çıxış edir. Onun sözlərinə görə, son illər rəqəmsal texnologiyalara sürətli keçid, media mühitinin müasirləşməsi və bu qəbildən olan digər innovasiyalar keyfiyyətə yeni media mühitini formalaşdırmaqdadır. Lakin bu transformasiya fonunda bəzi ciddi risklər də meydana çıxıb. Onlar sırasında dezinformasiya, nifrət nitqi, şəxsi həyatın toxunulmazlığına müdaxilə, rəqəmsal təqib, kibercoraklıq, təhsildən yayındırma, zərərli sahələrə meyillilik, aqressiv davranışlara səbəb olma halları ilə bağlı risklər xüsusi ilə qeyd olunmalıdır.

Ali Məhkəmənin Kollegiya sədri, Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü Sənən Hacıyev çıxışında diqqətə çatdırıb ki, məhkəmə fəaliyyətinə dair informasiyanın açıqlığı öz növbəsində xüsusi yanaşma tələb edən məsələlər dairəsinə aiddir. Belə ki, bu, istənilən məlumata deyil, vətəndaşların şəxsi həyatına toxunmayan, o cümlədən şəxsi və ailə sirri təşkil etməyən məlumatlara əlçatanlığı nəzərdə tutur. Bu baxımdan, fikir və söz azadlığından istifadə edilərkən digər şəxslərin şərəf və ləyaqətinə, şəxsi həyatı toxunulmazlığına qanunsuz müdaxilənin yolverilməz olduğu diqqətdən kənarda qalmamalıdır.

Onun sözlərinə görə, media məkanında şəxslərin şərəf və ləyaqətinin müdafiəsi məsələləri müəyyən qədər diqqət ayrılmalıdır, təəssüf ki, vətəndaşların şəxsi həyatının toxunulmazlığı, şəxsi və ailə sirri kimi konstitusion hüquqlarının qorunması ilə bağlı vəziyyət heç də ürəkəcan deyil. Belə ki, xüsusən televiziya verilişlərində bu hüquqlara qanunazid müdaxilə adət halı alıb. Göstərilən nəzərə alınaraq, bu istiqamətdə müvafiq hüquqi tənzimləmənin həyata keçirilməsi məqsədilə yaxın zamanda Ali Məhkəmə tərəfindən mühüm qərarların qəbulu nəzərdə tutulub.

Konstitusiya Məhkəməsinin hakimi Kamran Şəfiyev çıxışında qeyd edib ki, Azərbaycanda hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində həyata keçirilən islahatlar ölkəmizdə siyasi, iqtisadi və hüquq sisteminin köklü dəyişdirilməsindən ibarət olmaqla, dövlət və cəmiyyət həyatının bütün sahələrini əhatə edib. Azərbaycan Konstitusiyasında sosial ədalət konsepsiyası geniş formada öz əksini tapıb. Burada iqtisadiyyatın azad inkişafına təminat verməklə ölkənin hər bir vətəndaşının rifahının yüksəldilməsi, onun sosial müdafiəsi və layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi funksiyası olaraq dövlətin üzərinə qoyulub.

Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nəzирinin müavini Rəhman Hümətov bildirib ki, ölkəmizdə rəqəmsal inkişaf sahəsində atılan mühüm addımlar media məkanında tərəqqi və müasir tələblərə uyğunlaşma üçün münbit şərait yaradır. Bu yaxınlarda uğurla həyata keçirilmiş onlayn layihələr, internet sahəsində qazanılan nailiyyətlər informasiya əlçatanlığı əhəmiyyətli dərəcədə artırıb, ucqar bölgələrdə yaşayan vətəndaşların da müxtəlif mənbələrdən operativ məlumat əldə etmələrinə şərait yaradıb.

Vurğulayıb ki, rəqəmsal media ictimai nəzarət, şəffaflıq və sosial məsuliyyət funksiyalarını daha da gücləndirməklə yanaşı, alternativ informasiya mənbələrinin formalaşmasına və ictimaiyyətin məlumatlara çıxışının təmin edilməsinə töhfə verir. İnsanların gündəlik həyatında uğura, müsbət davranış modelinə və düzgün həyat tərzinə nail olmalarında media böyük rol oynayır.

Forum işini “Konstitusiya və Suverenlik İli”ndə media gündəmi”, “Nəqliyyat infrastrukturunda davamlı həllər media müstəvisində”, “Təhlükəsiz rəqəmsal media mühiti: məlumatlı istifadəçilər” mövzularında panel sessiyaları ilə davam etdirib.

Ağ vərəq üzərində qara ləkə

Bəzi beynəlxalq təsisatların ölkəmizə qarşı qərəzli fəaliyyətləri qəbul edilməzdir və qətiyyətlə rədd edilir. Bu günlərdə Azərbaycanın İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva

“Amnesty International” beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatının baş katibi Aqnes Kallamarda açıq etiraz məktubu ünvanlayıb. Ombudsman Aparatından bildirilib ki, məktubda sözü-

gedən təşkilatın rəsmi internet sahifəsində yayımladığı 2024-cü il üzrə dünya ölkələrində insan hüquqlarının vəziyyətinə dair hesabatında ölkəmizə dair həqiqəti əks etdirməyən, birtərəfli, qərəzli

məlumatların yer alması onların həmin təşkilatın insan hüquqları sahəsində obyektivlik və ədalət prinsiplərindən uzaq olduğunu bir daha sübut etdiyi qeyd olunub.

“Amnesty International”ın növbəti qərəzli hesabatı

“Beynəlxalq” təsisatın təzad doğuran susqunluğu və canfəşanlılığı

Amerika Birləşmiş Ştatlarının (ABŞ) Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) elə bu ölkənin özündə yeni administrasiya tərəfindən ifşa olunması “beynəlxalq” sözü altında pərdələnməklə əslində çirkin fəaliyyətlərlə məşğul olan təsisatlarla bağlı məsələni bütün ciddiliyi ilə gündəmə gətirib. Qlobal güc mərkəzləri, xüsusilə də ayrı-ayrı Qərbi dairələri tərəfindən yaradılan belə təsisatlar açıq-aşkar millətə qarşı “yumşaq güc” və yaxud təzyiq aləti qismində istifadə olunurlar. Həmin təsisatlar bağlı olduqları dairələrdən aldığıları si-farişlər əsasında müstəqillik, suverenlik prinsiplərindən çıxış edən onları dövlətləri hədəfə alaraq millət barəsində “qara piar” aparırlar.

Belə təsisatlardan biri də “Amnesty International” təşkilatıdır. Bu təsisat davamlı olaraq Azərbaycanafob dairələrin ölkəmizə qarşı apardığı qarayaxma kampaniyalarında fəallıq göstərir. Bunu qurumun təkcə son vaxtlarda yaydığı silsilə hesabatlar bir daha təsdiqləyir. “Amnesty International”ın qərəzçiliyi aşağıdakı iki faktın təsəvvüründə aydın görünür. Təzad baxın: Erməni lobbisinin təsiri altında olan “Amnesty International”ın son işğal dövründə “Amnesty International”ın son hesabatı da mahiyyət etibarı ilə əvvəlkilərdən

hüquqları pozulan Azərbaycan vətəndaşları ilə bağlı heç bir hesabatla çıxış etməyib. Azərbaycan işğala son qoyduqdan sonra isə Qarabağdan könüllü şəkildə gedən erməni əsilli insanların müdafiəçisi qismində çıxış etməyə başlayıb. “Onların (ermənilərin - red.) təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə geri qayıtmaq hüququ nəzərə alınmadı”, - deyərək “hüquq müdafiə təşkilatı”nın hesabatlarının birində bildirilib. Bəs görəsən “Amnesty International” niyə Ermənistanın 44 günlük müharibə günlərində təmas xəttindən uzaqda yerləşən Azərbaycan şəhərlərinə kasetli bombalar atması kimi çoxsaylı müharibə cinayətlərini görmədən gəlir və hesabatlarında bu barədə bir-cür cümlə də yazmır? Hazırda Azərbaycan və Ermənistan sülh sazişini imzalamağa yaxınlaşıblar. N.Paşinyanın özü Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanıdığını bəyan edib. Belə bir şəraitdə “Amnesty International” hesabatlarında Qarabağı “müba-hisəli” bölgə kimi təqdim

etməkdən çəkinmir. Budurmu “beynəlxalq” təsisatın ədaləti və obyektivliyi? “Amnesty International”ın Azərbaycanda realığı qara eynək arxasından baxmasına və baş verənlərə ikili standartlardan yanaşdığına dair faktların siyahısı çox uzundur. Belə bir qərəzli təşkilatın hələ də fəaliyyət göstərməsi bütövlükdə beynəlxalq ictimaiyyət üçün qəbul edilməzdir. “Xoş xəbərdir ki, “Azadlıq Radiosu”, “Azad Avropa” və “Amerikanın Səsi” artıq fəaliyyətini dayandırılıb. Amma bu, kifayət deyil, daha dərinə getmək lazımdır. “Human Rights Watch”, “Freedom House”, “Amnesty International”, “Transparency” - onun siyahı düşmənlərinin bütün bu infrastrukturuna tamamilə fəaliyyətsiz vəziyyətə gətirilmişdir. Biz bütün o qarayaxma kampaniyaları ilə əlaqələndirilmiş hücumlarla özəlşmiş xı-bir ölkə olaraq mından onları necə geniş əhatə işlədirlər, təyüz malik oldu-ğın, inküzivliyin təmininə xüsusi diqqət yetirildiyi və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin də fəal iştirakına şərait yaradıldığı bildirilib.

Qeyd edilib ki, “Amnesty International” tərəfindən hesabat hazırlanan zaman ədalətlik prinsipi gözənilməydi, həmin sənəddə 1987-ci ildən başlayaraq münaqişə ilə əlaqədar Ermənistan zərər qovulmuş 250 mindən artıq azərbaycanlının qayıdış məsələsinə də diqqət olunardı. Ermənistanın beynəlxalq sənədlərə əsasən üzərinə götürdüyü öhdəliklərə əməl

ni, necə fəaliyyət göstərdiklərini çox yaxşı bilirik. Biz o insanları tanıyıraq, səfirliklərdə qeyri-qanuni fəaliyyətlə məşğul olan insanları tanıyıraq və biz ABŞ Prokurorluğuna, hüquq-mühafizə orqanlarına cənab Trumpın sələflərinin qeyri-qanuni dağıdıcı fəaliyyəti haqqında bütün məlumatları təqdim etməyə hazırıq”, - deyərək Prezident İlham Əliyev ADA Universitetində “Yeni dünya nizamına doğru” mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumda bildiri-b.

“Amnesty International” yenə də öz ampluasındadır

edərək, azərbaycanlıların yaşadıqları ərazilərə təhlükəsiz şəraitdə və ləyaqətlə qayıtmasına dair zəmanət verməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Məktubda Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərində insanların hüquq və azadlıqlarına ciddi təhlükə yaradan Ermənistanın mina terroru, Birinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində it-

çatdırılıb.

Məktubda, həmçinin Ombudsmanın Milli Preventiv Mexanizm fəaliyyəti çərçivəsində saxlanılan şəxslərin hüquqlarının təmini, eləcə də saxlanılma şəraiti və sağlamlıq vəziyyətinin daim diqqət mərkəzində saxlanıldığı, Ombudsman təsisatının saxlanılan şəxslərlə bağlı istənilən məlumatın dəqiqləşdirilməsinə daim diqqət həzır olduğu, aparılan araşdırmaların nəticələrinin mütəmadi şəkildə geniş ictimaiyyətə təqdim olunduğu, hesabatda bu kimi məlumatlara istinad edilmədiyi təəs-süflə qeyd edilib.

Ombudsman yekunda beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatları da daxil olmaqla, bütün təşkilatları insan hüquqlarına dair hesabatlar hazırlayarkən beynəlxalq hüququn ümumtəanmış prinsiplərinə hörmətlə yanaşmağa, ədalətliklik, qərəzsizlik prinsiplərini pozmasızla, yalnız obyektiv və təsdiqlənmiş faktlara əsaslanmağa çağırıb.

BMT sərt qənaət rejiminə keçir

İslahatlar TŞ-ni də əhatə etməlidir!

Yarananda sıralarında 50, hazırda isə 193 üzv dövləti birləşdirən Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) islahatlar ərəfəsindədir. Xüsusilə də qurumda vəsaitlərə qənaət edilməsi ilə bağlı müzakirələr intensivləşib. Hazırda bütün dünyanın göz dikdiyi, lakin ümidləri tam doğrult-

mayan təşkilat əsas bölmələri birləşdirməyə və resursların yenidən bölüşdürülməsinə hazırlaşır. Bununla bağlı məlumatı BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreşin işçi qrupu tərəfindən hazırlanmış altı səhifəlik məxfi memorandumuna istinadən “Reuters” agentliyi yayıb.

BMT üçün yeni dönmə

Belə görünür ki, Amerika Birləşmiş Ştatlarında (ABŞ) prezident dəyişikliyi yalnız bu ölkənin özünə deyil, bütün dünyaya yeni bir başlanğıc gətirəcək və artıq bunun əlamətləri də müşahidə olunmaqdadır. O cümlədən də BMT üçün fərqli bir dönmənin gəldiyi fikrini ifadə edə bilərik. Son vaxtlarda Vaşinqtondan BMT ilə bağlı birmənalı olmayan açıqlamalar verilir. Donald Trampın Ağ Evdə səlahiyyətlərinin icrasına başladıqdan sonra ölkəsinin BMT-yə üzvlüyü və ödənişləri ilə bağlı verdiyi mesajlar narahatlıqla izlənilir. Elə bu günlərdə yeni administrasiyanın Dövlət Departamentinə ayrılan büdcə vəsaitlərini, demək olar ki, yarıya qədər azaltmağı planlaşdırdığı barədə məlumatlar yayılıb. Dövlət Departamentinin mətbuata sızdırılan daxili sənədlərindən məlum olur ki, bu, BMT və NATO üçün vəsaitlərə də təsir göstərəcək. İstinad olunan memorandum əsasən, Tramp administrasiyası Dövlət Departamentinin və ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) büdcəsinin təxminən yarıya qədər azaldılmasını və di-

gər ciddi ixtisarlara aparılmasını təklif edib. Məlumatla görə, Ağ Ev Dövlət Departamenti və USAID-in fəaliyyətinə 28,4 milyard dollar ayırmağı təklif edir ki, bu da Konqresin 2025-ci il üçün təsdiq etdiyi maliyyədən 27 milyard dollar və ya 48 faiz azdır. Eyni zamanda, beynəlxalq təşkilatlara ayrılan vəsaitin həcmi daha böyük ölçüdə - demək olar ki, 90 faiz azalacaq. Sülhməramlı əməliyyatların, BMT, NATO və 20 digər beynəlxalq qurumun maliyyələşdirilmə mexanizminin dəyişdirilməsi və hətta tamam dayandırılması təklif olunur.

Göründüyü kimi, Ağ Evdən verilən mesajlar mahiyyət etibarilə çox ciddidir və BMT rəhbərliyi bunu nəzərə almaya bilməz. Qurumda anonsu edilən islahatlar təşəbbüsü BMT-nin maliyyə böhranı ilə bağlıdır. Xatırladaq ki, təşkilatın əsas donoru olan ABŞ-ın 1,5 milyard dollar müntəzəm büdcə pulu və 1,2 milyard dollar sülhməramlı əməliyyatlara borcu var. ABŞ-ın yardımının kəsilməsi artıq Humanitar Məsələlər İdarəsinin işçilərinin 20 faizinin ixtisarına səbəb olub və Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatında 6000 iş yerini ixtisar təhlükəsi altında qoyub.

Söhbət BMT-də struktur islahatlarının aparılmasından gedirsə, onda sual yaranır: Bəs qurumun Təhlükəsizlik Şurasında (TŞ) islahatlar aparı-

Bürokratiyaya cavab

BMT strukturunda zəruri islahatların aparılmasını hədəfləyən məxfi sənəd onlarla agentliyin dörd əsas sahə üzrə birləşdirilməsini təklif edir: sülh və təhlükəsizlik, humanitar məsələlər, davamlı inkişaf və insan hüquqları. Xüsusi tədbirlərə Ümumdünya Ərzaq Proqramı (ÜƏP), UNICEF, ÜST və BMT QAK-ın əməliyyat strukturlarının vahid humanitar qurumda birləşdirilməsi daxildir. İslahat həmçinin bir-birini təkrarlayan funksiyaların ixtisar edilməsini və bir hissəsinin Cenevrə və Nyu-Yorkdan daha ucuz şəhərlərə köçürülməsi də daxil olmaqla işçilərin rasionallaşdırılmasını əhatə edir.

Quterreş islahatları “parçalanmış strukturlara və bürokratiyaya” cavab andlandır. Bununla belə, yüzlərlə BMT əməkdaşı mayın 1-də Cenevrədə ixtisarlara etiraz edib. Yekun restrukturizasiya təklifləri mayın 16-dək təqdim edilməlidir.

Xatırladaq ki, fevralın 4-də ABŞ Prezidenti Donald Tramp Birləşmiş Ştatların BMT-nin İnsan Haqları Şurasından və Yaxın Şərqdəki Fələstin Qaçqınlarına Yardım və İşlər üzrə Agentliyindən çıxarılması haqqında sərəncam imzalayıb. O, BMT-nin fəaliyyətini tənqid edərək bildirib ki, bu struktur “böyük potensiala malikdir”, lakin uzun müddətdir ki, bunu həyata keçirmir. Bundan əlavə, Amerika lideri hesab edir ki, BMT “çox yaxşı idarə olunmur”.

BMT TŞ 5 dövlətin inhisarından çıxarılmalıdır

lacaqmı? Həqiqətən də, indi buna ciddi ehtiyac var. Aydın şəkildə başa düşülür ki, beynəlxalq münasibətləri bir neçə on il bundan əvvəlki qaydada tənzimləmək mümkün deyil. Zaman dəyişib, yeni çağırışlar meydana gəlib. Etiraf olunmalıdır ki, ciddi narahatlıq doğuran bəzi mənfəət təzahürləri bir sıra hallarda müxtəlif global əhəmiyyətli məsələlərə selektiv yanaşmanın, ikili standartların tətbiqinin nəticəsində meydana çıxaraq genişlənib. Bu gün artıq hər kəs o həqiqəti dərk edir ki, dünya nizamı vahid qaydalar əsasında müəyyənəşdirilməlidir, əks halda beynəlxalq birliyin təhdid halları daha da arta bilər. Bu gün dünyada müşahidə edilən nizamsızlıq fonunda beynəlxalq hüququn ədalətli şəkildə tətbiqinə hər zaman olduğundan daha çox ehtiyac var. Təəssüf ki, biz bunu görmürük və bunun da məsuliyyəti böyük dərəcədə TŞ-nin üzünə düşür. Qurumun dünyanın ayrı-ayrı regionlarında baş verən münaqişələrə selektiv yanaşması suallar doğurur. Hazırda TŞ-nin 15 üzvü var. Onlardan 5-i daimi, 10-u isə iki il müddətinə seçilmiş üzvlərdir. Burada qəbul olunan qərarlar məcburi xarakter daşıyır. Lakin qərarların qəbul edilməsində və icrasında obyektivlik, beynəlxalq hüquq heç də hər zaman gözlənilmir. Bunun təsdiqi üçün uzağa getmək lazım deyil. BMT TŞ ötən əsrin dösənnci illərində əvvəllərdə işğalçı Ermənistan ordusunun birləşmələrinin Azərbaycan ərazilərindən qeyd-şərtsiz çıxarılmasını özündə ehtiva edən dörd qətnamə qəbul etdi. Həmin sənədlərin icrası isə onilliklər ərzində təmin olunmadı və Ermənistan cəzalandırılmadı. Beynəlxalq hüquq və ədalətli Azərbaycanın özü təmin etdi. Niyə belə olmalıdır? Niyə bəzi hallarda TŞ-nin qərarları dərhal icra olunur, digər hallarda isə onilliklər ərzində yubanır və heç kim də buna görə məsuliyyət daşımır?

Bu kimi reallıqları nəzərə almaqla Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri BMT TŞ-də islahatlar təşəbbüsü ilə çıxış ediblər. Dövlətimizin başçısı müxtəlif auditoriyalar qarşısında etdiyi çıxışlarında BMT TŞ-də İslam dünyasına aid dövlətlərin, Qoşulmama Hərəkatına (QH) üzv ölkələrin və Afrikanın TŞ-də təmsil olunmasının zəruriliyini gündəmə gətirib. Həqiqətən də R.T.Ərdöğanın bildirdiyi kimi, dünya beşdən böyükdür. Eyni zamanda, A.Quterreş səviyyəsində də TŞ-də islahatlar aparılmasının vaxtının çatdığı etiraf olunur. Beləliklə, TŞ 5 dövlətin inhisarından çıxarılmalıdır. Ancaq müzakirələr hələlik praktiki müstəvidə təsdiqini tapmır. Gecikmədən isə bütün dünya təsirlənir...

Mübariz ABDULLAYEV

Hindistan aqressiyanı davam etdirir

Pakistanın araşdırma təklifi cavabsız qalıb...

Aprelin 22-də Cammu və Kəşmir bölgəsində yerləşən Pahalqam şəhərində baş vermiş və 26 nəfərin həyatını itirməsi ilə nəticələnmiş hadisə ətrafında cəريان edən proseslər get-gedə şiddətlənir. Qeyd edək ki, Hindistan bu hücumda Pakistanın əli olduğunu iddia etsə də, rəsmi İslamabad bu ittihamları rədd edir. Pakistan tərəfi hadisənin beynəlxalq səviyyədə araşdırılmasını təklif edib.

Xatırladaq ki, hadisə baş verən zaman Pakistan hökuməti hücumu qətiyyətlə pisləyərək, hadisənin obyektiv və beynəlxalq səviyyədə araşdırılması ilə bağlı iradə nümayiş etdirib. Pakistanın müdafiə naziri Xavacə Asif hücumun Hindistan daxilindəki “evdə yetişən” ünsürlər tərəfindən həyata keçirildiyini və Hindistanın

müxtəlif bölgələrində mərkəzi hökumətə qarşı müxtəlif hərəkatların mövcud olduğunu vurğulayıb. Hindistan hökuməti isə heç bir əsas olmadan “Hind Su Müqaviləsi”ni birtərəfli şəkildə dayandıraraq və Pakistanla olan ticarət əlaqələrini kəsib.

Qeyd edək ki, məsələyə beynəlxalq reaksiyalar özünü göstəlməyib. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı və ABŞ, Hindistan və Pakistan arasında artan gərginlik fonunda tərəfləri təmkinli olmağa və sülh yolu ilə həll yolları axtarmağa çağırıb. Hazırda, Hindistan və Pakistan arasında gərginlik davam edir və hər iki tərəf sərhəd bölgələrində hərbi hazırlıqlarını artırır. Beynəlxalq ictimaiyyət, bu gərginliyin daha da artmasının qarşısını almaq üçün tərəfləri dialoqa və sülhə çağırır.

Pakistan obyektiv araşdırma təklif edir...

Vurğulandığı kimi, Pakistan hökuməti insan ölümü ilə nəticələnmiş Pahalqam hücumunu pisləyib, bununla bağlı açıq və şəffaf beynəlxalq araşdırma aparılmasını təklif edib. Hücumdan dərhal sonra Hindistan tərəfinin Pakistanı ittiham etməsi regionda sülhə və əməkdaşlığa növbəti ciddi zərbə sayıla bilər. Rəsmi İslamabad hücumu kəskin şəkildə pisləyir - beynəlxalq ictimaiyyəti bu məsələnin açıq və şəffaf şəkildə araşdırılmasına çağırır. Yeni Dehli isə bu çağırışları cavabsız qoyur. Pakistan dövlətləri bəyan edib ki, terrorizmin bütün forma və təzahürləri ölkə tərəfindən qəti şəkildə rədd edilir. İslamabad özü dövlətlər Hindistanın planlaşdırdığı və maliyyələşdirdiyi terror hücumlarının qurbanı olub. Bu baxımdan Hindistanın heç bir əsas olmadan Pakistanı ittiham etməsi əsas-sız və beynəlxalq hüquq normalarına ziddir.

Hindistan tərəfi beynəlxalq ictimaiyyətə hücumla Pakistan arasında hər hansı bir əlaqəni sübut edən dəli təqdim edə bilməyib.

Dehli zorakılığını gizlətmək üçün...

Hindistanın öz zorakılığını gizlətmək üçün atdığı addımların arxasında iqtisadi uğursuzluqları da dayanır. Belə ki, Pakistanın iqtisadi inkişaf tempinin yüksəlməsi fonunda Hindistan həm də özünün çıxılmaz vəziyyətini pərdələməyə çalışır. Çünki artıq Pakistanın təhlükəsizlik orqanlarının Hindistan tərəfindən təlim keçmiş və dəstəklənən terrorçularla mübarizədə effektivliyi artıb. Bu da göstərir ki, rəsmi İslamabad öz daxilində sülhü və sabitliyi qorumaqda qərarlıdır və regional təhlükəsizliyə öz töhfəsini verir. Artıq bir neçə gündür ki, prosesin inkişafı deyilənləri təsdiqləyir - məsələn, Hindistan məsələnin beynəlxalq hüquq çərçivəsində araşdırılması əvəzinə, özünün aqressiv hücum bəhanəsinə çevirməyə çalışır. Hətta daha fərqli addımlara gedilir - insan hüquqlarının pozulması, qeyri-insani davranışlar nümayiş etdirilməkdədir.

Sülh istəyi zəiflik kimi qiymətləndirilməməlidir

Ötən əsrdən əsası qoyulan bu qarşıdurmalar dövlətlərə ağır nəticələrə yol açır - xatırladaq ki, müstəqillik qazandıqdan sonra Hindistan və Pakistan arasında üç genişmiqyaslı müharibə, bir elan olunmamış müharibə və bir çox sərhəd toqquşmaları baş verib. 1971-ci ildə baş vermiş Üçüncü Hindistan-Pakistan müharibəsi və Banqladex müharibəsi istisna olmaqla qalan bütün münaqişələrin mərkəzində Kəşmir məsələsi dayanıb. Bununla belə, Pakistan heç vaxt Hindistanı təhdid etməyib. Rəsmi İslamabad daim dialoq və sülh yolunu üstün tutub. Lakin bu sülh istəyi zəiflik kimi qəbul edilməməlidir. Pakistan öz suverenliyini və ərazi bütövlüyünü qorumaq əzmindədir.

Hindistan bölgə əhalisinin hüquqlarını pozur...

Qeyd edildiyi kimi artıq uzun illərdir ki, Pakistanda terroru dəstəkləyən məhz Hindistan hökumətidir. Hindistan uzun müddətdir ki, daxili siyasi və təhlükəsizlik uğursuzluqlarını gizlətmək məqsədi daşıyır. Bu, eyni zamanda islamofobiyanı gücləndirmək üçün alətə çevrilir. Paralel olaraq rəsmi Dehli Cammu və Kəşmirdə yaşayan insanları azadlıq mübarizəsinə qarşı zorakılıqla cavab verir və bu hal dövlətləri təkrarlanır. Hindistan tərəfi bu zorakılığın ört-basdır edilməsi üçün isə fərqli yollardan istifadə edir, rəsmi İslamabadı hədəfə çevirməyə çalışır. Halbuki, Hindistan öz təhlükəsizlik qüvvələrinin uğursuzluqlarını gizlətmək istəyir.

uşaqların yaşamaq, təhlükəsiz həyat sürmək və ləyaqət hüququnu pozur. Bu hərbi və repressiv siyasət Hindistanın daxili siyasi və təhlükəsizlik uğursuzluqlarını gizlətmək məqsədi daşıyır. Bu, eyni zamanda islamofobiyanı gücləndirmək üçün alətə çevrilir.

Paralel olaraq rəsmi Dehli Cammu və Kəşmirdə yaşayan insanları azadlıq mübarizəsinə qarşı zorakılıqla cavab verir və bu hal dövlətləri təkrarlanır. Hindistan tərəfi bu zorakılığın ört-basdır edilməsi üçün isə fərqli yollardan istifadə edir, rəsmi İslamabadı hədəfə çevirməyə çalışır. Halbuki, Hindistan öz təhlükəsizlik qüvvələrinin uğursuzluqlarını gizlətmək istəyir.

Suyu silaha çevirmək: Hindistanın məsuliyyətsiz siyasəti...

Bəlli olduğu kimi, ən böyük təhlükələrdən biri Hindistan hökumətinin onilliklərlə boyu davam edən Hind Su Müqaviləsinin birtərəfli və qeyri-qanuni olaraq pozmasıdır. Qeyd edək ki, bu müqavilə 1960-cı il sentyabrın 19-da Pakistanın Koraçi şəhərində Dünya Bankının (o zaman Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı) vasitəçiliyi ilə Hindistan Respublikası ilə Pakistan İslam Respublikası arasında imzalanmış müqavilədir. Müqavilə kiçik qeyd-şərtlərlə Hindistana Pakistan ərazisinə daxil olana qədər bütün şərq çaylarının və onların qollarının sularından müstəsna istifadə imkanı verir. Pakistan öz növbəsində qərb çaylarının sularından istifadəyə müstəsna hüquqlar əldə edib. Hər iki ölkə müqavilə ilə bağlı müxtəlif məsələlər üzrə məlumat mübadiləsi və əməkdaşlıq haqqında razılığa gəliblər. Bu məqsədlə Daimi Komissiya yaradılıb. Qeyd edək ki, indiyə qədərki toqquşmaların heç birində müqavilə pozulmamışdır. Son proseslərdə isə artıq müqavilə dayandırılıb. Belə, bu müqavilə uzun illərdir

Hindistan və Pakistan arasında su resurslarının bölüşdürülməsini tənzimləyir və onun birtərəfli şəkildə ləğvi yalnız Pakistan üçün deyil, bütün beynəlxalq hüquq sistemi üçün təhlükəli precedent yarada bilər. Bu addım Hindistanın beynəlxalq müqavilələrə hörmətsizliyini nümayiş etdirir və regional qarşıdurma riskini artırır. Su resurslarından təzyiq və təhdid əlati kimi istifadə edilməsi Hindistanın daha bir məsuliyyətsiz addımıdır. Bu, təkəbrana iqtisadiyyatına deyil, həm də bölgədəki ümumi sabitliyə zərbə vura bilər. Belə yanaşma terror və müharibə siyasətinə bərabərdir. Paralel olaraq Hindistanın sudan silah, terror kimi istifadə etməsi Pakistanla açıq hücumdan xəbər verir - rəsmi Dehlinin bu məntiqsiz və məsuliyyətsiz addımı çox təhlükəli nəticələr verə bilər.

Azərbaycan XİN bəyanat yayıb...

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Hindistanla Pakistan arasındakı gərginliyə dair bəyanat yayıb. Bəyanatda Pahalqamdakı hücumdan sonra Hindistan və Pakistan arasında mövcud gərginlikdən narahatlıq ifadə olunur: “Biz təmkinli olmağa və mövcud gərginliyi aradan qaldırmaq üçün konstruktiv dialoqa çağırırıq. Belə qeyri-sabit vəziyyətdə birtərəfli hərəkatlardan çəkinmək vacibdir. Bundan əlavə, hazırkı vəziyyəti həll etmək üçün açıq və şəffaf beynəlxalq araşdırma aparı-

lacağına ümid edirik”. XİN münaqişənin həlli üçün yolun beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri, habelə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının müvafiq qətnamələrinə əsaslanan mənalı dialoqun və danışıqların olmasına inandığını bildirib: “Regional sabitlikdə ortaq və qarşılıqlı marağı qəbul edərək, ümid edirik ki, tərəflər öz xalqlarının və daha geniş regionun rifahının qorunması üçün, sülh və əməkdaşlıq naminə diplomatik kanallardan istifadə edəcəklər”.

SADİQ

Lantos Komissiyası ABŞ-a qarşı Ermənipərəst kongresmenlərin “çarəsiz çırpıntıları”...

Azərbaycanın yürütdüyü uğurlu xarici siyasət kursu Cənubi Qafqaz üçün yeni gələcək formalaşdırmaqdadır. Regionun yeni inkişaf trayektoriyası isə müstəqil və milli maraqlara əsaslanan əməkdaşlıq platformalarının yaranması ilə start götürə bilər - bunun üçün ən vacib və ilkin şərt sülhdür. Sülh prosesinin həm müəllifi, həm də təşəbbüskarı qalib Azərbaycan dövlətidir. Bu amil istər regional, istərsə də global oyunçuların diqqətindən yayınmır. Azərbaycanın bölgənin gələcəyi üçün separatizmə son verməsi, ticarət xəttinin təhlükəsizliyinin təmini ilə bağlı addımları, paralel olaraq əməkdaşlıq platformalarının qurulması yönündə fəaliyyəti təqdir olunur. Bütün dövlətlər, təşkilatlar ölkəmizin ərazi bütövlüyünü, suverenliyini dəstəkləyir və tanıyır. Yeri gəlmişkən, bu amil ötən ay ABŞ Prezidenti Donald Trampın Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə məktubunda da yer almışdı - ABŞ-ın dövlət başçısı öz məktubunda bildirdi ki, “Ölkələrimiz birgə işləmək sahəsində zəngin tarixə malikdir və mən qarşidan gələn illərdə əldə edə biləcəyimiz möhtəşəm məqamları səbirsizliklə gözləyirəm... Birləşmiş Ştatlar Azərbaycanın suverenliyinin, müstəqilliyinin və ərazi bütövlüyünün sarsılmaz dəstəkçisi olaraq qalır”.

Bu, ABŞ Prezidentinin rəsmi mövqeyidir. Bu mövqe həm də ötən illərdə Bayden-Blinken adminstrasiyasının ermənipərəst, hətta separatizmə dəstək verən siyasətini ifşa və yerlə-yeksan edir. Maraqlıdır ki, Donald Trampın bu açıq və Amerikanın maraqlarına uyğun siyasəti isə ermənipərəst qüvvələri yenidən narahat edib - bunun nəticəsidir ki, onlar növbəti dəfə “yığışaraq” özlərini güllənc vəziyyətə qoyublar...

Ermənilər yenə “baş rolda”...

Belə ki, ABŞ-dakı “erməni qazanı”nın “çömçəsi” rolunu oynayan Konqresin Tom Lantos İnsan Haqları Komissiyası diqqət mərkəzinə düşmək üçün yenidən “dinləmə” keçirib. Xatırladaq ki, Donald Trampın Azərbaycana olan müsbət münasibətindən qıçıqlanan ermənipərəst kongresmenlər cəmi 3 ay öncə dövlət katibi Marko Rubioya bir “məktub” ünvanlamışdılar - məktubu cəmi 4 konqresmen imzalamışdı. Bu rüsvayçılığın “ardını” gətirmək üçün “səfərbər olan” konqresmenlər bu dəfə də öz ölkələrinin milli maraqlarına əks mövqe tutaraq erməni separatizminin dəstəkçisi kimi “meydana çıxıblar”. “Dinləmələr”də çıxış edənlər arasında komissiyaın Rusiya və Avrasiya proqramının demokratiyanın inkişafı üzrə milli fon-

dunun direktoru Azərbaycanofob, türkofob Miriam Lanski daha çox canfəşanlıq göstərib. Hətta erməni təşkilatının rəhbərləri ilə yanaşı, “dinləmələr”ə Qarabağda keçmiş separatçı rejimin “keçmiş dövlət naziri” Artaq Beqlaryan və Amerika Erməni Milli Komitəsinin (ANCA) icraçı direktoru Aram Ambaryan da dəvət olub. Hər ikisi çıxışında ABŞ-ı Azərbaycana qarşı sanksiyalar qəbul etməyə, Qarabağı könüllü tərk edən erməni sakinlərin geri qayıtması üçün təzyiq göstərməyə çağırıblar. Hətta Beqlaryan iddia edib ki, “beynəlxalq təşkilatlar - Freedom House və digərləri Qarabağda baş verənləri etnik təmizləmə və soyqırımı kimi qiymətləndirib”. Beqlaryan “Artsax xalqının soyqırımı” haqqında danışmış və Azərbaycana yardımların

dayandırılmasını tələb edib. Məlumat üçün deyək ki, özünü gah “dövlət naziri”, gah da “ombudsmanı” adlandıran şəxs əslində terrorçuların və separatçıların təbliğat səs-lərindən biri idi.

geyindirilməyə çalışılırdı. Komissiya 2021-ci ildə Qarabağdakı separatçı xuntaya yardım proqramlarının təşviqinə belə başlamışdı. Məhz ABŞ-ın Maliyyə Yardım Programları və Lantos Komissiyası vasitəsilə Qarabağdakı separatçılara yardımların artırılması ilə bağlı çağırışlar edildi. Bu yardımlar isə bölgədə “öz marağına uyğun” status -kvonun qorunmasına çalışmaq demək idi. Komissiyaın erməni lobbı qrupları ilə əlaqələri isə gizli deyil. Lantos Komissiyası erməni lobbı qrupları, xüsusilə Amerika Erməni Milli Komitəsi (ANCA) ilə sıx əlaqələr saxlayır. Lobbı qrupları zaman-zaman komissiyaya Ermənistanın və erməni diasporunun maraqlarını təbliğ edən

“Dinləmə”nin mərkəzində yer alan “sima” isə hər kəsə tanışdır - məşhur konqresmen Kris Smit. Ermənipərəst toplantıda çıxış edən Smit yenə də öz amp-luasına “sadiq” qalaraq növbəti

Smitdən özünüifşa...

dəfə min bir yalan üzərindən ölkəmizə qarşı əsassız iddialar irəli sürüb. O yenə də özündən “erməni siyasi məhbuslar” və ya “hərbi əsirlər” icad edir, onların “azadlığını” labüd sayır. Arxasınca isə Smit növbəti dəfə yalanlara “bürünərək” guya Qarabağda hansısa “erməni mədəni irsi” haqda bəhs açır. Yenə də Bakıda məhkəməsi gedən və konkret cinayətlərdə ittiham olunan müttəhimlərlə bağlı məsələyə “toxunan” Smit ən sonda özünü ifşa edib. O deyib ki, “konqresmenlər “erməni məhbusların” azad edilməsinə nail

olmaq, həmçinin bu məsələnin ABŞ dövlət katibi Marko Rubioya çatması üçün hər şeyi etməlidirlər”.

Bəli, əslində Smit özü özünün cavabını verib - demək ki, ABŞ dövləti və Marko Rubio üçün bu və bu kimi məsələlər aktuallıq kəşb etmir. ABŞ-ın xarici siyasət ştrixləri arasında belə məsələlər yer almır. Sadəcə, ermənipərəst konqresmenlər zorla bu qondarma məsələni ABŞ siyasi elitasının “gündəmi” kimi qələmə verməyə çalışır. Bundan böyük özünüifşa ola bilməzdi...

Ənənəvi amplua...

Bu kimi anti-Amerikan addımlar artıq Tom Lantos “qrupu”nun ənənəvi peşəsinə çevrilib. Qeyd edildiyi kimi, Bayden-Blinken administrasiyası dövründə daha da fəallaş(dır)ılan Lantos Komissiyası “separatizmə yenidən süni nəfəs verməyə” niyyətlanmışdi. Məsələn, ötən ilin sentyabrında Tom Lantos İnsan Hüquqları Komissiyasında “Dağlıq Qarabağın sığınatından sonra Azərbaycanda insan hüquqları” mövzusunda dinləmə keçirmişdi və bu dinləmədə keçmiş separatçı rejimin nümayəndələri, o cümlədən “artsax respublikasının ombudsmanı” kimi təqdim edilən Geqam

Stepanyan da iştirak etmişdi. Bir az daha geriye baxsaq, 2020-ci il Vətən müharibəsi zamanı Tom Lantos İnsan Hüquqları Komissiyası Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməsini, həmçinin müharibədəki qələbəsini pisləyən bəyanatlar verirdi. Hətta komissiyaın fəaliyyətinin əlaqələndirilməsində USAID rəhbəri Samanta Paucrin “fəaliyyəti” xüsusi qeyd edirdi. Onun Lantos Komissiyasındakı çıxışları zamanı Ermənistanın Azərbaycanın mülki obyektlərinə hücumları haqqında bir kəlmə də danışılmırdı, tam əksinə, yalan təbliğatla Ermənistanı “zərərçəkmiş” donu

“təkliflər” təqdim edirlər. Kris Smit adı da Azərbaycan oxucusuna yaxşı tanışdır. Onun fəal iştirakı ilə 1992-ci ildə erməni lobbisinin təşəbbüsü ilə ABŞ Konqresi tərəfindən “Azadlığa Dəstək” Aktına qəbul edilmiş 907-ci düzəlişlə Amerikanın Azərbaycana birbaşa yardımına qadağa qoyulub. Kris Smit ABŞ-ın “erməni soyqırımı”nı tanımması ilə bağlı ən çox fəallıq göstərən bir konqresmendir. Hətta 2015-ci ilin aprelində qondarma “erməni soyqırımının 100 illiyi” dinləməsi üzrə Helsinki komissiyasını belə təşkil etmişdi. Ardından isə “Azərbaycan demokratiya aktı” layihəsini irəli sürmüşdü ki, bu da ölkəmizə qarşı ən mühüm antiimilli iddialardan biri sayıla bilər.

“Lantos”un ikili “üzü”...

Lantos Komissiyasının bu kimi tədbirlərə “imza atması” eyni zamanda bir neçə məqamda diqqət yetirilməsinə tələb edir. İlk növbədə, onların bu mövqeyi açıq şəkildə öz dövlətlərinin mənafeyinə qarşı hücum deməkdir. Erməni maraqlarına bürünərək ABŞ-ın mövqeyini zərbə altında qoyan belə “konqresmenlər”in hansısa maliyyə mənbəyindən qidalandığı sirr deyil - araşdırma aparılsa, onların da Bob Menendez kimi fərqli ermənipərəst mənbələrdən qidalandığı ortaya çıxar.

Eyni zamanda, bu “addım” Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərin müsbət məcrada inkişafı üçün addımlar atan Donald Trampa qarşı sabotajdır - məlumdur ki, Tramp öz ölkəsinin maraqlarını daha yüksək dəyərləndirir və ermə-

nilərə süni dəstək vermir, qondarma “soyqırımı” tanımır. Bu səbəblərdən də Lantos Komissiyası kimi qrupların bir fəaliyyəti də anti-dövlət “statusu” daşıyır.

Nəhayət, Lantos Komissiyası adında ifadə olunan “İnsan Haqları” predmetinə xeyanət edir. İnsan hüquqları məsələsini özünün siyasi manipulyasiya alətinə çevirən bu qrup ötən 30 il ərzində bir dəfə də olsun Qərbi Azərbaycandan zorla qovulan soydaşlarımızın hüquqlarının müdafiəsinə qalxmayıblar, bunu görmədən gəliblər. Qarabağı öz xoşu ilə, könüllü şəkildə tərk edən ermənilər üzərindən siyasi oyunlar oynayan bu qrup yüzminlərlə azərbaycanlının hüquqlarının müdafiəsi üçün bir addım belə atmayıb...

P.İSMAYILOV

Vaşinqton vasitəçilikdən geri çəkilir...

ABŞ Dövlət Departamentinin mətbuat katibi Temmi Bryus jurnalistlər üçün keçirilən son brifinqdə bəyan edib ki, Vaşinqton bundan sonra Rusiya ilə Ukrayna arasında vasitəçi rolunu yerinə yetirməyəcək; “Biz vasitəçi olmayacağıq. Görüşləri idarə etmək üçün dünyanın o biri başına ildırım sürəti ilə uçmaq niyyətində deyilik,” - deyə Bryus vurğulayıb. Departament rəsmisi əlavə edib ki, növbəti mərhələdə danışıqlar prosesi birbaşa tərəflər - Rusiya və Ukrayna arasında aparılmalıdır. Xatırladaq ki, iki-üç gün bundan əvvəl Temmi Bryus qeyd etmişdi ki, Vaşinqton Ukraynadakı münafişenin sülh yolu ilə nizamlanmasında irəliləyiş əldə olunmayacağı təqdirdə, vasitəçilik rolundan imtina edəcək. Artıq Bryusun bu bəyanatı ətrafında geniş fikir mübadilələri aparılır. Bir qrup ekspert bunu Vaşinqtonun hər iki tərəfə ciddi xəbərdarlığı olduğunu, digərlər isə Ağ Evin bu prosədə daha çox zaman sərf etmək niyyətində olmadığını hesab edirlər.

Qeyd edək ki, bu ilin fevral-mart aylarında Səudiyyə Ərəbistanının Ər-Riyad və Ciddə şəhərlərində ABŞ-ın dövlət katibi Marko Rubio, Trampın milli təhlükəsizlik üzrə müşaviri Mayk Uolts və prezidentin Yaxın Şərq üzrə xüsusi nümayəndəsi Stiven Vitkoff Rusiya və Ukraynanın dövlət rəsmiləri ilə görüşlər keçiriblər. Bu görüşlərdə Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı bir çox məsələlər ətrafında geniş müzakirələr aparılıb. Eyni zamanda Tramp ilə Putin və Rubio ilə Lavrov arasında bir sıra telefon danışıqları da baş tutub. Bundan başqa, Stiven Vitkoff Moskvağa iki-üç dəfə səfər edərək Kreml rəsmiləri ilə görüşüb.

Tramp Moskvaya qarşı ritorikanı sərtləşdirir

Məsələ ilə bağlı politoloq Zaur İbrahimli “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Dövlət Departamentinin rəsmisinin bəyanatı diplomatik təzyiq xarakteri daşıyır: “ABŞ ilə Ukrayna arasında mineral ehtiyatların birgə istismarı ilə bağlı müqavilə imzalandıqdan sonra Vaşinqtonun Moskvaya qarşı ritorikası sərtləşib. Bunun əsas səbəbi Kremlin Ağ Evin qeyd-şərtsiz atəşkəs təklifini qəbul etməməsi ilə bağlıdır. Son iki-üç ayda Vaşinqton ilə Moskva arasında yüksək səviyyəli danışıqlar aparılıb.

Politoloq Asif Norimanlı qəzetimizə şərhində bildirib ki, Bryusun bəyanatı Trampın prosesin gedişatında gözləmə mövqeyindən qaynaqlanır. Ekspert hesab edir ki, ABŞ vasitəçilik prosesindən geri çəkilməyə

Amma buna baxmayaraq, Vaşinqton və Moskva bəzi məsələlərdə ortaq məxrəcə gələ bilməyiblər. Kremlə hesab edirlər ki, istər Ukrayna, istərsə də Moskva üçün strateji əhəmiyyət kəşb edən məsələlərdə Rusiyanın mövqeyi nəzərə alınmalı və şərtləri qəbul olunmalıdır. Təbii ki, Moskvanın bu davranışı Ağ Ev tərəfindən məqbul hesab olunmur.

Bu da Tramp administrasiyasını cəld “Ağ Ev bu addımı ilə həm Rusiyaya, həm də Ukraynaya mesaj göndərir. Ağ Evin bu addımı atmaqda əsas məqsədi hər iki münafişə tərəfini tez bir zamanda atəşkəsə razı salmaqdır. Ümumiyyətlə, Vaşinqtonun vasitəçilikdən geri çəkilməsi nə Moskvaya, nə də Kiyeve sərfəlidir. Əgər Vaşinqton vasitəçilikdən imtina edərsə, bundan

kvaya qarşı ritorikanı sərtləşdirməyə vadar edir”. Z.İbrahimli vurğulayıb ki, ABŞ-ın hazırkı administrasiyası Rusiya ilə problemləri mərhələli şəkildə həll etmək istəyir.Tramp

Vaşinqton gözləmə mövqeyindədir

daha çox Rusiya ziyan görəcək. Çünki Kreml 3 ildən çox davam edən müharibəni öz şərtləri daxilində bitirmək imkanı qazanıb. Moskva çox yaxşı bilir ki, danışıqlar məsasında Rusiyanın Ukraynanın cənub-şərq əraziləri - Krim, Donetsk, Luqansk, Xerson və Zaporozhye üzərində nəzarəti de-fakto səviy-

yəcində tanınacaq. Tramp Moskvanın bu tələbini qəbul edib. Artıq hər kəsə bəllidir ki, Tramp Ukraynanı ərazisinin bir hissəsini Rusiyaya güzəştə getməyə vadar edir. İkincisi, Rusiya istəyir ki, ona qarşı tətbiq olunan sanksiyalar aradan qaldırılsın və beynəlxalq təcriddən xilas olsun. Bu, Rusiya iqtisadiy-

bitirəcəyi ilə bağlı vədlər verib. Hazırda Tramp üçün ən önəmli məsələ öz vədlərini yerinə yetirməkdir. Buna görə də Tramp diplomatik kanallar vasitəsilə Moskvaya

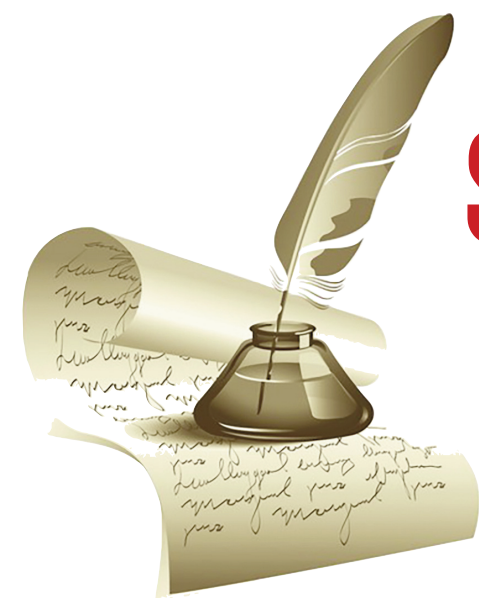
yatı üçün çox önəmlidir. Bu baxımdan Vaşinqtonun danışıqlar məsasından geri çəkilməsi Rusiya üçün yaxşı perspektiv vəd etmir”. Ukrayna məsələsinə gəlincə, A.Nərimanlı qeyd edib ki, Ukraynanın Rusiyaya qarşı müqavimət göstərmək imkanları tükenməkdədir. “Bu günə qədər Ukrayna ABŞ-ın hərbi və maliyyə yardımları hesabına Rusiyaya ciddi müqavimət göstərə bilib. ABŞ-ın Ukraynaya yardımları Aİ-nin yardımlarından qat-qat çoxdur. Trampın geri çəkilməyi təqdirdə Ukraynaya yardımlar dayandırılacaq. Rusiya da münasib şəraitdən istifadə edib Ukrayna daxilində hücum əməliyyatlarını şiddətləndirəcək”.

Politoloq İlyas Hüseynov məsələyə münasibətdə bildi-

sərt xəbərdarlıq edir”.

rib ki, Rusiya-Ukrayna münaqişəsinə sülh və dinc yolla nizamlamaq qeyri-mümkündür. “Düzdür, Tramp hakimiyyətinin ilk günlərindəki çıxışlarında bu müharibəni bitirəcəyinə söz vermişdi. Bu istiqamətdə xeyli çabalar göstərdi. Lakin sonda anladı ki, bu müharibəni bitirmək o qədər də asan deyil. Ona görə də Ağ Evin rəhbəri öz mövqeyindən daşınıb və danışıqlarda vasitəçilik etmək istəmir. Təbii ki, bunun səbəbləri bəllidir. Zelenski hakimiyyəti orazi itkiləri ilə barışmaq və öz ərazisini güzəştə getmək istəmir. Rusiya isə öz şərtlərindən geri çəkilmək istəmir. Rusiya Ukrayna cəbhəsində daha çox üstünlüklər qazanıb danışıqlar məsasında mövqeyini möhkəmləndirmək niyyətindədir. Tramp da bu çıxılmaz vəziyyətdə özünü yormaqla istəmir”.

Yunis ABDULLAYEV

ŞƏNBƏ ÜÇÜN NƏZM

Almas İldırım

Aşıqəm, cismim əgər buzlu
cəhənnəmdə yana,
Daşımaz qorxulu dağlar
bu tükenməz yasımı...

MƏNİM TÜRKÜM

Gör mələklər verələr
cənnəti-əlayi mana,
Söylərim: istəməm ol cənnəti,
ver Qafqasını!
Qafqasın eşqi bütün zər dolu
dünyaya dəgər,

Desələr yurdu unut, al
“Yeni dünya”-yı əgər,
Söylərim, eşqimi ver,
haqqımı ver, yurdumu ver,
Dinləsin qoy bütün aləm
bu boğulmaz səsimi!

QÜRBƏTDƏ

Mən torpağı atəslə yoğrulan
bir diyarın
Doğdum yad çəkmələrlə
çeynənən yaxasında.
Ömrünü udub keçən hər qışın,
hər baharın
İçində mən ağlaram yalnız
onun yasında...
Basdığım hər torpağın qoy
cənnət olsun üzü,
Mən onu bir an üçün tapdayıb
keçəcəyəm.
Varsın da buz bağlasın hər bir çeş-
mənin gözü,

Mən yenə o içdiyim
ağudan içəcəyəm.
Varsın hər çiçək, mana

versin baharı müjdə,
Qəlbimdəki dağların
getməz başından qışı.
Mən edoməm eşqimə
yad bir məbədə səcdə,
Burax, gətdigim yolun
tufanlar olsun eşi...
Mən qürbətdə ölərsəm
qəlbinə salma çilə
Söylə, dostlar gömməsin
nəşimi torpaqlara.
Yaxaraq vücudumu kül edib
verin yelə,
Bəlkə, bir zərrə əlsin ruzgar
bizim dağlara.
Mən ölmək istəməm,
görmədən doğma yurdu,
Mən orda ağlamışam,
mən orda güləcəyəm.
Söylə, qoy sevinməsin
Kremlin vəhşi qurdu,

Bakı

Bir zamanlar adına eşq oxudum el-
lələrə,
Şimdi artıq qəlbimin içində inlə,
Bakı...
Uğrunda çarpışanlar qolları bağlı
getdi,
Mən yanaraq kül oldum sənin dər-
dinlə, Bakı...

Bir gün istiqlal dedin, biz atıldıq
qovğa, ya,
Sən bağrında qanlı bir yer açdın
Moskvaya,
Kim dedi çevrilənsə leş qoxan bir
yuvaya?
Kim dedi bir mümkün əmrini dinlə,
Bakı?

Dünyanın atəş dolu sinəsi mənəm
deyə,
İlk olaraq atəşi verdin Prometeyə...
O zəncirləndi Qafa, sana
can deyə-deyə,

Gömlüdü köüllərə eşqi sənirlə,
Bakı...
Sən zümrüd bir tac ikən
bizim qoca Qafqasa,
Düşməne sevinc verdin,
bizi düşürdün yasa.

Eşqimi qanla boğdu, mən dostmu
deyim rusa?

Odlu köksüm qabarmış daşan
bir kirlə, Bakı...
Yanarkən Səbəyeldə hər axşam
yaşıl mayak,
Yolumu illər ilə gözləyən annəm
oyaq...

Tələyə bax, uzaqlar yaxın,
yaxınlar uzaq,
Uzaq dağlar ardından gəl mən
dinlə, Bakı...

Mən tufanla doğuldum, tufanla
öləcəyəm!..

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

3 Maya gedən yol...

Türkçülük Günüdür!

Hər bir xalq öz keçmişini, tarixini bilməlidir. Əcdadlardan qalan mirası yaşatmaq türk dünyasının xalqları üçün əhəmiyyət kəsb edən mənəvi dəyər-
lərdən sayılır. Türkçülük milliyyətçilik demək deyil. Özünü türk sayanlar

Türkçülüyn tarixində dönüş nöqtəsi

Ölkədə kommunizm ideologiya-
sının yayılması, milli düşüncənin sı-
xışdırılması millətçi aydınları nara-
hat etməyə başlamışdı. Dövrün bö-
yük fikir adamlarından Nihal Atsız
və digər aydınlar prosesin dayanma-
sı üçün addımlar atılmasını vacib sa-
yı, “Bozkurt”, “Orhun”, “Çınaraltı”
dərgilərində kommunizmin iç üzünü
açan yazılar dərc edirdilər.

Türk ziyalılarının Sovet İttifaqı-
nın timsalında kommunizmin türk
irqinin məhvinə yönəlik ideologiya
olduğunu bildiren məqalələri kom-
munistlər qoşulan xeyli gənci bu
yoldan çəkirdi. Ancaq

kommunistlər təşkilatlanmaqda da-
vam edir və sürətlə çoxalrdılar. Hə-
min günlərdə Nihal Atsız Şükrü Sa-
raçoğluna dərs məktub yazır. Məqə-
lə “Orhun” dərgisinin 1944-cü il
mart sayında dərc edilir. Məktubda
təhsil naziri Hasan Ali Yücelin ömri
ilə məktəblərdə, universitetlərdə
kommunizmi təbliğ edən çap məh-

sullarının yayıldığı, bunun üçün ianə
toplandığı bildirilir. Onun bu məsə-
lədə ən yaxın silahdaşının Sebəhat-
tin Ali olduğu göstərilir.

Yazılanlar təhsil naziri üçün cidi-
di problemə çevrilir. Nazir Yücel və
“Ulus” qəzetinin baş redaktoru Fəli
Rıfki Atayın təşfiqi ilə Sabahattin
Ali Nihal Atsız məhkəməyə verir.
1944-cü il aprelin 26-da başlanan
məhkəmə prosesi elə böyük marağa
səbəb olur ki, insanların çoxluğun-
dan hakimlər salona girməkdə çətin-
lik çəkirlər. Məhkəməni davam et-
dirmək mümkün olmadığı üçün pro-
ses mayın 3-dək təxirə salınır.

Məhkəmə başlayan saatlarda
milliyyətçi genclik Ankarada böyük
etiraz yürüş-mitingi keçirir, türkçülü-
yə dəvə açanların cəzalandırılmasını
tələb edirlər. Hökumət mitinqi dağı-
dır, 165 tələbə həbs edilərək Ankara
zindanlarına salınır. Bu olay Türkiyə
tarixində kommunizm əleyhinə ən
böyük mitinq kimi düşür.

kim olduqlarını, harada doğulduqlarını, tarixlərini mütəq bilməlidirlər.
Yeri gəlmişkən, mayın 3-ü Türkçülük Günü kimi qeyd olunur. Dünyadakı
türklərin hər il qeyd etdiyi bu günə gətirən proseslər 1942-ci ildən başlayıb.
Həmin dövrdə Türkiyənin Baş naziri milli düşüncə sahibi Şükrü Saraçoğlu
olsa da, dövlət məmurları arasında kommunistlərin də sayı az deyildi. Təhsil
naziri Hasan Ali Yücel kommunist olduğunu açıq söyləyir, bu siyasi görüş
daşıyıcılarını orta və ali təhsil ocaqlarına yerləşdirir.

Mayın 3-də məhkəmə Nihal At-
sız da həbs edir. O, hücrələrinə bir
nəfərin güclə sığa biləcəyi və buna
görə də “tabutluq” adlandırılan
həbsxanaya göndərilir.

İllər sonra Atsız həmin günlər
haqqında yazırdı: “3 May türkçülü-
yün tarixində bir dönüş nöqtəsidir. O
zamana qədər yalnız duyğu və dü-
şüncə olan, ədəbi və elmi sərhədləri
çox da aşmayan türkçülük birdən-bi-
rə geniş bir hərəkətə çevrildi.

3 May türkçülərin günü olsa da,
ona bir bayram deyə bilməyəcəyik.
Çünkü illərlə sürəcək böyük iztirabı-
mız həmin gündən başladı. Ona bir
matəm demək də qəbul edilməz.
Çünkü həmin gün bizə bu qədər sı-
xıntı arasında böyük bir imtahan ver-
mək, ürəkləri ilə ürəksizləri ər mey-
danında sınaqdan çıxarmaq, yaxşı ilə
yamanı ayırmaq fürsəti verdi. Türk-
çülər, kütləvi və ya fərdi olaraq 3
Mayı anaq və ucaldıq”.

Türkçülük Günü ilk dəfə cəza evində keçirilib

1945-ci ilin 29 martına qədər
davam edən məhkəmə prosesində
Türkiyə siyasətinin 23 önəmli şəxsi
haqqında “Vətənə xəyanət” maddə-
si ilə həbs qərarı çıxarılır. Zeki
Velidi Togan, Alparslan Türkeş, Ni-
hal Atsız, Reha Ögüz Türkkən, Ci-
hat Savaş Fer, Nurullah Barman,
Fəthi Təvətoğlu, Nejdət Sancar,
Cəbbar Şenel və Cəmal Ögüz Öcal
kimi milli düşüncəli insanlar həbs-

xanalarda ağır işgəncə-
lər görür.

Türkçülük Günü
ilk dəfə 3 May məh-
kumları cəza evində
keçirib. 1954-cü ildən
isə Nihal Atsızın istəyi ilə hər il hə-
min gün Türkçülük Günü kimi qeyd
olunmağa başlayıb. Alparslan Tür-
keş Milliyyətçi Hərəkət Partiyasını
qurandan bu günə qədər 3 May da-
ha geniş qeyd olunur.

Bütün dünya türklərini 3 May
Türkçülük Günü münasibəti ilə təb-
rik edirik!

Yeganə BAYRAMOVA

Hər bir cəmiyyətin təməl daşlarından biri... Dünya Mətbuat Azadlığı Günüdür

Məlumdur ki, söz azadlığının olmadığı ölkələrdə insan hüquqlarının pozulması hallarına daha çox rast gəlinir. Haqq və ədalət, xoş güzəran naminə
yurulmadan çalışan insanlar azad - həqiqət saydıqları sözü, qorxusuz şəkildə deyə bilmək uğrunda mübarizə aparıblar. Tarixin müəyyən mərhələ-
lərində buna nail olsalar da, bir çox hallarda söylədikləri sözlə və fikrlə görə təqib ediləblər.

Hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyətinin formalaşması prosesinin ayrılmaz tərkib hissələrindən biri də kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqil
fəaliyyətinin təmin edilməsidir. Müasir dövrdə mətbuat və söz azadlığı cəmiyyətin və dövlətin demokratik inkişaf göstəricisi kimi qəbul olunur.

32 il öncə verilən qərar...

34 il bundan öncə, 1991-ci il
mayın 3-də Namibiyanın paytaxtı
Windhukda regional seminara topla-
şmış media işçiləri mühüm çağırış
etdilər. Həmin çağırışa əsasən, mət-
buat azadlığının və demokratiyanın
təminatına yardımçı olmağa çağıran
Windhuk Bəyannaməsi qəbul olu-
nub. Bunun nəticəsi olaraq
BMT Baş Məclisi
1993-cü ildə
ma-
baycan mətbuatının

Azərbaycanda mətbuat azadlığı

yn 3-nü Beynəlxalq Söz və Mət-
buat Azadlığı Günü elan edib.

Azad sözün şərafinə elan
olunmuş dünya mətbuat azadlı-
ğı günü “soyuq müharibə” döv-
rünün başa çatması ilə Yer kürə-
sinin vahid informasiya məkanı-
na çevrilməsinin
məntiqi nəticəsi ki-
mi ortaya çıxıb. XX
əsrin son onilliyin-
də dünyada

keçdi-
yi tarix xalqı-
mızın qürur mənbəyidir. Bu yolun
şərəf, ləyaqət yolu olduğu heç
kimdə şübhə doğurmur.

Dünya Mətbuat Azadlığı Günü
Azərbaycanda da fəal dəstəklənir.
Müstəqil Azərbaycan dövləti ölkə-
də insan hüquqlarının müdafiəsi,
söz və mətbuat azadlığı kimi məsə-

yanmış siyasi realıqları nəzərə
alan müxtəlif ölkələrin jurnalistləri
1990-cı ilin fevralında Parisdə
azad mətbuat prinsiplərinin mə-
nəsis yayılması və bəşəri bəla-
lara qarşı

lərə xüsusi
önəm verir. Dövləti-
miz azad sözün cə-
miyyətin həyatında
üstün yer tutması,
mənəsis yayılması
üçün zəruri addımlar atıb.

Azərbaycanda söz və məlumat
azadlığının təmini ilə bağlı müvafiq
qanunvericilik aktları qəbul edilib.
1998-ci il avqustun 6-da Azərbay-
can Prezidentinin fərmanı ilə mət-
buat üzərində senzura fəaliyyəti
ləğv olundu. Senzuranın ləğvi və bu
qəbildən digər tədbirlər müstəqil
KİV-lərin inkişafını, vətəndaşların

birgə mübarizənin zərurili-
yini bildirəblər.

bey-
nəlxalq hüquq
normaları və Azərbay-
can Konstitusiyası ilə təsbit
olunmuş söz, məlumat və fikir
azadlığını təmin edib. Bu da de-
mokratik cəmiyyət quruculuğu yo-
lunu seçən Azərbaycanın perspektiv
hədəflərinə uyğun idi.

Müstəqil KİV-lərin sayına görə
Azərbaycan MDB və Şərqi Avropa
ölkələri arasında qabaqcıl mövqe-
lərdən birini tutur. 3 may - Dünya
Mətbuat Azadlığı Günüdür geniş
qeyd edilməsi artıq ölkəmizdə də
ənənə halını alıb. Bu gün münasi-
bətli bir sıra tədbirlər keçirilir,
dövlət qurumlarının və KİV-lərin
nümayəndələri bir sahədə mövcud
durumu və ölkə mətbuatının inkişafı
yollarını müzakirə edirlər.

Həyatımıza işıq saçmağa davam et

Yerə ən yaxın ulduz olan Gü-
nəş planetimizin ekoloji vəziy-
yətini tənzimləyir. Bu ulduz ol-
masa, yaşamağımız üçün lazımı
hava da olmaz. Günəş həyatı-
mızı işıqlandırır, istilik bəxş

edir. Əksər insanlar hər səhər
durarkən həmin ulduza baxar-
kən motivasiya alır, yaşama eş-
qi artır.
Bu gün dünyanın bir sıra ölkə-
lərində Günəş Günü kimi qeyd

olunur. Günəş Günüdür qeyd
olunmasında məqsəd alimlərə
Günəşlə Yer arasında əlaqə,
Günəşin hərəkətini, aktivliyini,
kosmik hava şəraitini müəyyən
etməyə kömək etməkdir.

Ələmətdər günün qeyd olun-
ması amerikalı ətraf mühitin
müdafiəsi və günəş enerjisi-
nin tərəfdarı Denis Hayes tərə-
findən təklif edilib. O, 1970-ci
il aprelin 22-də keçirilmiş ilk

Beynəlxalq Günəş Günüdür

Yer Günüdür koordinasiya ki-
mi şöhrət qazanıb. Yer günün-
dən sonra Günəş Günüdür
dünya səviyyəsində keçirilməsi
məhz onun ideyası olub. Bu fi-
kir Konqres tərəfindən yekdil-
liklə qəbul edilib və 1978-ci il

də Amerika Birləşmiş Ştatları-
nın (ABŞ) prezidenti olmuş
Cimmi Karter ABŞ ilə yanaşı,
dünyanın digər ölkələrində də
keçirilən sözügedən günün rəs-
mi bayram kimi qeyd edilməsi-
nə nail olub.

Günəş niyə istidir?

Günəşin ətrafında olduqca qay-
nar hidrogen təbəqəsi var. Daimi
nüvə reaksiyaları səbəbindən hid-
rogen heliuma, o isə öz növbəsində
karbona çevrilir. Nəticədə, yüksək
istilik yaranır.

Bəzən Günəşin səthində namə-
lum səbəbdən ləkələr yaranır. Bu
proseslər Yerə də öz təsirini göstə-
rir: maqnit fırtınası yaranır, bu za-
man radiodalğalar kəsilir, hava pis-
ləşir, insanların əhvalı pozulur. Bu-
na görə də alimlər xüsusi Günəş te-
leskopları ilə daim Günəşi nəzarət-

də saxlayır, oradakı dəyişikliklər
və maqnit fırtınaları barədə bizə
məlumat verirlər.
Günəşin ölçüləri o qədər bö-
yükdür ki, əgər onu balqabağa bən-
zətsək, Yer kürəsi onun yanında

noxud dənəciyinə oxşayacaq. Bəl-
kə kainatın harasındasa daha parlaq
və isti ulduzlar var. Bizim gördüyü-
müz ən parlaq isti ulduz isə Günəş-
dir.

2027-ci ilə qədər...

Azərbaycan bərpa olunan enerji mənbələri
üzrə yüksək potensiala malik olan ölkələr-
dendir. Belə ki, ölkəmizin iqtisadi cəhətdən
əlverişli və texniki cəhətdən istifadəsi müm-
kün bərpa olunan enerji mənbələrinin poten-

sialı 27 min meqavat, o
cümlədən, külək enerjisi
üzrə 3 min meqavat, gün-
nəş enerjisi üzrə 23 min meqavat, bioenerji
potensialı 380 meqavat, dağ çayların poten-

ri ilə 2027-ci ilə qədər 3 qıqavat külək və 1
qıqavat günəş enerjisini istehsal etməyi plan-

Günəş, külək, dəniz
dalğaları və biokütlə
daim istifadəməyə olan
və istifadəsi asan olan
enerji xammalıdır. Gü-

nəş enerjisi radioaktiv tullantıların
yararmasına səbəb olmur və üm-
umiyyətlə, zərərli tullantılar emələ
gətirir. Bu, bərpa olunan enerjidir.

sialı 520 me-
qavat həcmində
qiymətləndirilir.
Ölkə-
miz strateji in-
vestorların bi-

laşdırır. Onların 80 faizi ixrac olunacaq.
Beynəlxalq Günəş Günüdür bütün dünya-
da müxtəlif tədbirlər həyata keçirilir. Deməli,
sözügedən ulduz mövcud olduqca həm real
şəkildə həyatımıza işıq saçır, həm də mənəvi
olaraq bunu yerinə yetirir...

Yeganə BAYRAMOVA

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alıqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiyası: N-B-317
Tiraj: 4912
Sifariş: 900
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar
mərkəzində yığılıb, səhifələni və
“Azərbaycan” nəşriyyatında
ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin
aprel ayından nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Yeganə Bayramova